

SLOVENSKA vestnik

Lefnik XXI.

Celovec, pefek, 24. junij 1966

Štev. 25 [1256]

PRESEDNIK IS SLOVENIJE OBISKAL KOROŠKO:

Prijateljski odnosi med Koroško in Slovenijo

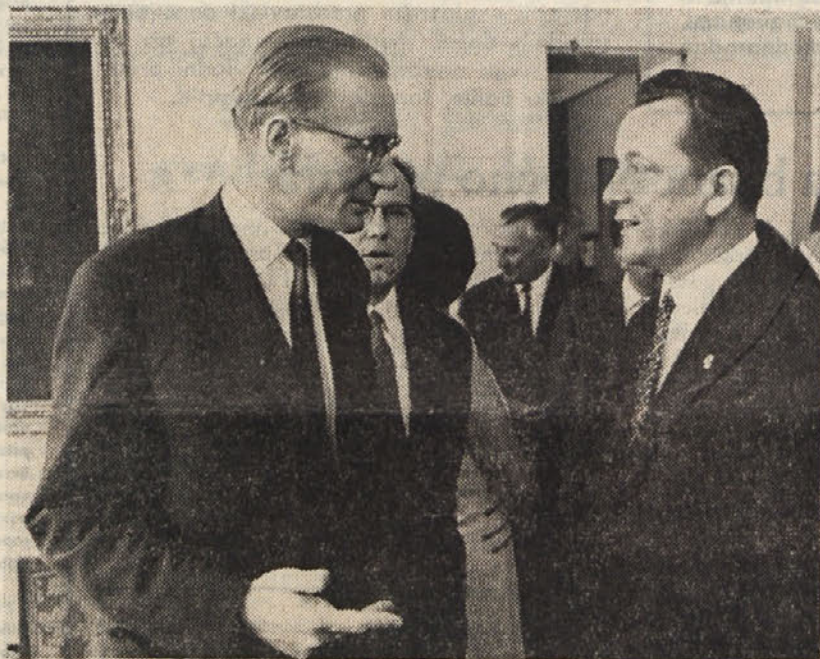
odpirajo vedno nove možnosti sodelovanja obeh dežel

Na povabilo koroškega deželnega glavarja Hansa Sime, kateremu je s tem vrnil njegov lanskoletni obisk v Sloveniji, je bil v torek in sredo na uradnem obisku na Koroškem predsednik izvršnega sveta Socialistične republike Slovenije Janko Smole. Poleg žene so ga spremljali še podpredsednik izvršnega sveta Beno Zupančič, član IS Viktor Repič, načelnik urada za zunanje zadeve pri izvršnem svetu dr. Ivo Murko in šef kabineta predsednika IS Zvone Zalar.

Predsednik Smole in njegovi spremljevalci so bili na Koroškem deležni prisrčnega sprejema, ki je pričal o prijateljskih odnosih med obema deželama. To prijateljstvo je bilo poudarjeno tudi v vseh pozdravnih govorih, v izmenjavi mnenj med obiskom raznih zani-

mivosti dežele in še posebno na uradnih razgovorih, kjer so predstavniki Koroške in Slovenije razpravljali o številnih konkretnih oblikah dosedanjega in novih možnostih nadaljnjega sodelovanja.

Visokega gosta iz Slovenije smo se iskreno veselili tudi koroški Slovenci in nas navdaja z zadovoljstvom, da je bilo ob tej priložnosti govora tudi o našem vprašanju. Tako deželni glavar Sima kot predsednik Smole sta poudarila potrebo po vsestranskem enakopravnem razvoju manjšine in je s tem znova prišlo do izraza načelo, da manjšina v posesti svojih pravic lahko uspešno tvori most med sosednjima narodoma in deželama.

Ob prihodu na Koroško je delegacijo iz Slovenije na Ljubelju sprejel namestnik deželnega glavarja dr. Hans Kerstnig, ki sta ga spremljala tudi jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Franc Pirkovič in konzul Željko Jeglič. Deželni glavar Sima z ženo je visoke goste pozdravil na sedežu koroške deželne vlade, kjer sta predstavnika obeh dežel v kratkih nagovorih izrazila željo, da bi sedanji prijateljski odnosi in zlasti osebni sliki prispevali k nadaljnjemu utrjevanju dobrega sosedstva in vsestranskega sodelovanja med Koroško in Slovenijo.

Ta skupna želja je prišla še posebno do izraza na uradnih razgovorih, pri katerih so poleg slovenske delegacije in članov koroške deželne vlade sodelovali številni predstavniki gospodarskega in kulturnega življenja Koroške. Obravnavali so razna vprašanja, ki zanimajo obe deželi, ter so bili z obeh strani izneseni konkretni predlogi za razširitev in poglobitev sodelovanja na področjih gospodarstva, trgovinske izmenjave, tujskega prometa, kulturne in športne izmenjave, izgradnje prometnih zvez in maloobmejnega prometa. Tako deželni glavar Sima kot predsednik Smole sta zagotovila, da se bosta v vseh odprtih vprašanjih trudila za sporazumno rešitev v korist obeh dežel in zato tudi v bodoče gojila obsežno izmenjavo mnenj, ki naj bi služila nadaljnjemu utrjevanju dobrih sosedskih odnosov.

Gostje iz Slovenije so obiskali tudi celovski magistrat, kjer jih je pozdravil župan Hans Ausserwinkler, ki je zlasti poudaril dobre odnose med Celovcem in Ljubljano. Poleg tega so si ogledali celovsko razstavišče z novo halo iz lesne konstrukcije, elektrarno Kazaze, gradnjo avtoceste med Celovcem in Beljakom, žičnico na Ankogel, tovarno magnezita v Radentheinu ter razgledno cesto na Dobrač.

Manifestativni višek obiska pa je bila nedvomno večerja, ki jo je na čast predsedniku Smoletu in ostalim gostom iz Slovenije priredil deželni glavar Sima v hotelu Mösslacher v Vrbi. Poleg slovenske delegacije in najvišjih predstavnikov koroškega političnega, gospodarskega in kulturnega življenja sta se je udeležila tudi predsednika obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev dr. Franci Zwitler in dr. Valentin Inzko. Deželni glavar Sima in predsednik Smole sta znova poudarila prijateljske odnose med Koroško in Slovenijo, ki odpirajo vedno nove možnosti sodelovanja

Kaj pomeni šolstvo za narodno manjšino in kakšne skrbi ter težave povzročajo neurejene razmere na tem področju, vemo koroški Slovenci iz lastne izkušnje. S podobnimi problemi se mora ukvarjati tudi slovenska narodna skupnost v Italiji, ki ima svoje šolstvo (z izjemo beneških Slovencev) prav tako zagotovljeno na papirju, medtem ko se v praksi vedno spet pojavljajo velike težave, ker se številna določila ustreznega zakona ne izvajajo ali pa potrebni predpisi sploh še niso bili izdani. Podrobno s šolskim vprašanjem se je pred nedavnim ukvarjal izvršni odbor Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu, ki je na podlagi razprave sprejel dve resoluciji.

V eni resoluciji so v dvanajstih točkah navedene in obrazložene vse podrobne zahteve, ki jih imajo Slovenci v Italiji na področju svojega šolstva. Tako je ugotovljeno, da se šolski zakon zelo pomanjkljivo izvaja, da mnoge slovenske šole še nimajo učnih načrtov, da ni urejen pravni položaj ravnateljev slovenskih šol. Zlasti zahtevajo ustanovitev posebnega šolskega nadzorstva za slovensko šolstvo, možnost strokovnega izpopolnjevanja za slovenske učitelje in voditelje slovenskih otroških vrtcev, kakor tudi potrebno skrb za zadostno število knjig in učnih pripomočkov na slovenskih šolah. Končno je poudarjena zahteva, naj pristojne šolske ob-

ščev, zato je treba odstraniti pregrade med pripadniki obeh narodnosti in jim utrjevati čustvo, da so enakopravni deželani, kajti cilj koroške politike je mimo sožitja obeh narodov." Predsednik Smole pa je posebej izrazil zadovoljstvo, da sta v tem krogu tudi predstavnika slovenske manjšine, ki se bori za politično, kulturno in gospodarsko enakopravnost. "Vsaki narodnosti je treba dati možnost za vsestranski razvoj in ji zagotoviti pravice, ki ji grejo. Tukaj ne gre za interese Jugoslavije, ampak splošno za medčloveške humanistične odnose."

Tudi Slovenci v Italiji so zaskrbljeni zaradi neurejenih razmer na področju šolstva

lasti poskrbijo, da bodo slovenski otroci tudi v Beneški Sloveniji deležni pouka v materinem jeziku.

Druga resolucija se ukvarja posebej s strokovnim šolstvom, ki ga je prizadela nova šolska reforma v Italiji. S to reformo so bile namreč vse nižje strokovne šole trgovskega in industrijskega značaja spremenjene v enotno nižjo srednjo šolo in se je slovenska manjšina znašla pred dejstvom, da njena mladina v trenutnih razmerah nima možnosti, da bi se strokovno izobraževala na lastnih šolah. Zato so slovenske organizacije pravočasno zahtevale ustanovitev slovenskih strokovnih šol tako v Trstu kakor tudi v Gorici, vendar doslej ni bilo ukrepanja ničesar, čeprav so zahtevo Slovencev podprle občinske in deželne oblasti ter vse stranke, ki vključujejo Slovence.

Sedanja resolucija to zahtevo ponavlja in jo podpira s številnimi podatki, iz katerih je razvidno, koliko slovenskih dijakov se je že doslej prijavilo za take šole in bi bila njihova ustanovitev torej nujna in potrebna. »Tak ukrep — je ob koncu rečeno v resoluciji — ne bi pomenil samo razumevanje za osnovne potrebe manjšine, ki naj ji pripomorejo k bolj polnemu življenju in bolj enakopravnemu mestu v družbi, ampak predvsem izpolnjevanje duha in tudi črke republiške ustave ter mednarodnih dogovorov.«

Na obisku v Sloveniji

● V času letošnjega mednarodnega lesnega sejma v Ljubljani je sosedno Slovenijo obiskal tudi minister za kmetijstvo in gozdarstvo inž. dr. Karl Schleinzner; to je bil hkrati prvi uradni obisk člana avstrijske zvezne vlade v SR Sloveniji. Ministra Schleinznerja in njegova spremljevalca celovškega podžupana ter predsednika koroškega sejma Rudolfa Novaka in avstrijskega generalnega konzula v Ljubljani dr. Heinricha Riesenfelda so na gospodarskem razstavišču pozdravili član republiškega izvršnega sveta Viktor Repič, podpredsednik komisije IS za mejna vprašanja Boris Trampuž in direktor gospodarskega razstavišča Karel Kušar. Po ogledu lesnega sejma, o katerem se je minister Schleinzner zelo pohvalno izrazil, je priredil podpredsednik izvršnega sveta Beno Zupančič kosilo na čast avstrijskega gosta. Na povratku si je minister Schleinzner ogledal še Bled in druge kraje Gorenjske.

● Prejšnji teden pa je bil na dvodnevem obisku v Sloveniji namestnik koroškega deželnega glavarja inž. Thomas Truppe, katerega je že pred ljubelskim predorom sprejel in pozdravil član republiškega izvršnega sveta inž. Viktor Kotnik. Med razgovori v Ljubljani so obravnavali predvsem vprašanja cestnih povezav med obema deželama ter možnosti razvoja turizma. Na Gorenjskem si je namestnik deželnega glavarja Truppe ogledal gradnjo nove ceste, viadukt Peračico in letališče Brnik, nato pa je odpotoval v Koper, kjer je obiskal tovarno »Tomos« in tovarno pristanišče. Ob koncu svojega dvodnevne obiska je inž. Truppe izjavil, da so napravili nanj v Sloveniji največji vtis ukrepi za modernizacijo cest in za razvoj turizma, prav tako pa tudi razvoj koprškega tovarnega pristanišča, ki bo imelo — kakor je poudaril — izredno velik pomen za sosedne dežele, med njimi tudi za Avstrijo in za vzhodne države. »Vsekakor želim — je zaključil svojo izjavo — socialistični republiki Sloveniji v nadaljnji gospodarski rasti mnogo uspehov.«

De Gaulle v Sovjetski zvezi

Med obiski državnikov v zadnjem času nedvomno zavzema posebno mesto trenutno dvanajstnevni uradni obisk francoskega predsednika de Gaulle v Sovjetski zvezi. Ne samo, da je 77-letni general prvi poglavar ene izmed zahodnih velesil, ki je po drugi svetovni vojni obiskal Sovjetsko zvezo, marveč je v zadnjih mesecih s svojo politiko tudi temeljito poskrbel za to, da njegovo bivanje v Moskvi vsa svetovna javnost spremlja z največjim zanimanjem. Končno pa so za »senzacionalni« značaj tega obiska skrbeli tudi v Sovjetski zvezi, ko so v program obiska vključili nekaj stvari, ki jih politični opazovalci ocenjujejo kot pravo senzacijo: kot prvi tujec bo predsednik de Gaulle jutri videl sovjetsko oporišče za izstrelitev vesoljskih ladij, v nedeljo pa bo maša v francoski cerkvi v Leningradu, kar je prav tako prvi tak primer v petdesetih letih obstoja sovjetske države.

Ze iz tega je razvidno, kakšen izreden pomen pripisujejo temu obisku, ki se je v ponedeljek na mo-

skovskem letališču začel s sprejemom, kot ga doslej še ni bil deležen noben drug državnik. Pa tudi predsednik de Gaulle se je od vsega začetka predstavil s svoje najboljše strani ter je v svojih prvih nagovorih, v katerih je premišljeno vpletel stavke tudi v ruščini, izrekel prisrčne besede o tradicionalnem prijateljstvu in skupnih interesih, ki povezujejo francoske in sovjetske narode. S sovjetske strani pa so ta čustva manifestirali desetstiči Moskovčanov, ki so francoskega gosta in njegovo spremstvo navdušeno pozdravljali na ulicah sovjetske prestolnice.

V ozračju »odkritosrčnosti in pri srčnosti« je potekal tudi prvi del uradnih razgovorov, na katerih so

Učni načrti ZA DVOJEZIČNE ŠOLE

Prvič v zgodovini avstrijskega šolstva je ministrstvo za pouk izdalo posebne učne načrte za dvojezične šole, ki so jih izdelali strokovnjaki deželnih šolskih svetov za Koroško in Gradiščansko na podlagi ustreznih določil manjšinskega šolskega zakona za Koroško iz leta 1959 in deželnega šolskega zakona za Gradiščansko iz leta 1937.

S temi učnimi načrti, o katerih bomo še obširneje poročali, bodo — tako vsaj upamo — končno odstranjene številne nejasnosti, ki so doslej povzročale velike težave pri pouku na dvojezičnih šolah.

francoski in sovjetski predstavniki obravnavali pomembna vprašanja mednarodne politike in posebej vprašanja francosko-sovjetskih odnosov. Razgovori se bodo nadaljevali po povratku predsednika de Gaulle z obširnega potovanja po Sovjetski zvezi, ob koncu obiska pa bo objavljeno skupno poročilo, iz katerega bo šele razvidno, do kakšnih rezultatov bo privedla izmenjava mnenj.

Vsako leto znova podražitev mesa

Podražitev, od katerih je ena postala že resnica, druga pa bo postala čez dobrih pet tednov, se je pridružila še tretja. Za podražitev bencina in pred napovedanim zvišanjem tarif železnice in pošte je samovlada OeVP izvedla podražitev mesa, ki znaša tudi 25 odstotkov.

Podražitev mesa v takem obsegu je docela neupravičena. Ponudba mesa zadnje mesece namreč ni nič manjša, kot je bila pred letom dni. Domača ponudba klavnih goved je celo večja, kot je bila lani in v veliki meri izenačuje manjšo ponudbo klavnih prašičev. Treba je tudi upoštevati, da v prvem polletju minulega leta blizu 100.000 klavnih prašičev na domačem trgu ni bilo mogoče spraviti v promet.

Odkupne cene na sejnih klavnih goved na Dunaju, v Linzu, Salzburgu in Grazu v začetku junija niso bile višje, kot so bile lani. Isto velja tudi za Koroško, enako za teleta, kot za vole, bike in krave. Za podražitev govedine in teletine torej tudi od te strani ni nobenega vzroka.

Vzroka pa tudi ni za podražitev svinjskega mesa. Prvič lani, ko je zaradi obilne ponudbe cena klavnih prašičev močno padla, svinjsko meso ni bilo nič cenejše, drugič pa kmetje letos zdaleka ne dobijo klavne prašiče toliko višje plačane, da bi to upravičevalo tako občutno podražitev. Razlika med odkupnimi cenami in cenami, ki jih zahtevajo prekupevalci na Dunaju, znaša tudi 2,50 šilinga in več pri kilogramu. Poleg vsega uvoženi prašiči niso nič dražji, kakor jih dobijo plačane naši kmetje.

Podražitev mesa, ki smo ji sedaj priča, se v zadnjih letih vedno spet ponavlja na pragu turistične sezone. Vsako leto v teh tednih mesarji podražijo meso, nobeno leto pa se doslej še ni zgodilo, da bi ga pocenili, ko pričenjajo jeseni goveda in prašiče slabše plačevati. Toda take podražitve si mesna predelovalna industrija in trgovina, pa tudi kuhinje in restavracije doslej še niso dovolile kot letos, ko jim iz notranjega ministrstva, v katerega pristojnost sodi nadzorovanje cen, nihče ne gleda na prste, kako manipulirajo s svojim blagom in cenami. Tako je tudi ta podražitev, ki je v škodo konzumenta in tudi producenta, sad samovlade OeVP in zgrešene odločitve večine volivcev 6. marca tega leta.

Sedanji primer podražitve mesa pa nas znova uči, kako bo v prihodnjih štirih letih v resnici izgledala »vladna politika v prid vseh Avstrijcev«. Vsi delovni ljudje bodo morali nositi bremena vedno novih podražitev, da se bosta industrija in trgovina lahko nemoteno bogatili, ker sta — izkoriščajoč kratkovidnost dobrišnega dela volivcev — pripomogli OVP do zmage in do samovlade.

Jugoslavija dobi prvi naftovod

Jugoslovanske oblasti so pred kratkim sprejele sklep o graditvi prvega naftovoda. Med petimi projekti je bila kot najpripravnější izbrana trasa, ki jo je predlagala Industrija nafte iz Zagreba. Naftovod bo potekal od Bakra ob Jadranu do Siska ob Savi in bo imel dva kraka. Prvi bo iz Siska vodil v Bolovo ob madžarski meji, drugi pa prav tako iz Siska v Bosanski Brod. Skupna dolžina naftovoda in obeh krakov bo znašala 418 kilometrov.

Dolžina naftovoda od Bakra do Siska bo znašala 176,5 km, krak do madžarske meje bo dolg 107 km, krak do Bosanskega Broda pa 134,5 km. Tretjina trase Bakar—Sisak bo potekala po hribovitem terenu, ostali dve tretjini in oba kraka pa po ravnem terenu. Predvidena zmogljivost naftovoda bo znašala 13 milijonov ton surove nafte. Ob naftovodu bo zgrajenih več črpalnih postaj in drugih naprav, ki so potrebne za delo naftovoda.

Naftovod Bakar—Sisak in krak do Bolova hočejo zgraditi v dveh letih. Pozneje bi se lotili tudi odcepa do Bosanskega Broda, ki bi ga podaljšali do Pančeva pri Beogradu, če bi bilo to ekonomsko upravičeno. Medtem bodo nafto od Siska naprej prevažali po Savi.

V Jugoslaviji predvidevajo, da bo v prihodnjih petih letih proizvodnja nafte narasla na 3,2 milijona ton, proizvodnja zemeljskega plina pa na 1,6 milijarde kubičnih metrov. V teh številkah vendar niso upoštevane možnosti za povečanje proizvodnje, če bodo raziskave v jadranskem pasu in Dinariidih dale ustrezne uspehe. Zmogljivosti rafinerij se bodo v tem času podvojile na 8 milijonov ton leta 1970, do leta 1980 pa na 20 milijonov ton nafte. Zaradi povečanih potreb bo treba še vedno upoštevati precejšnje količine nafte. Menijo, da je bodo leta 1970

MED FURLANIJO—JULIJSKO KRAJINO, SLOVENIJO IN KOROŠKO:

Koordinacija za zboljšanje cestnega omrežja

V petek je bilo na povabilo vlade Furlanije-Juljske krajine v Vidmu posvetovanje o tranzitnih cestah, ki zajemajo Furlanijo-Juljsko krajino in sosedni deželi Slovenijo in Koroško. Posvetovanje je služilo vprašanju koordinacije na področju zboljšanja cestnega omrežja in mejnih prehodov evropskega pomena na območju teh treh dežel, ki skupno predstavljajo os prometa med evropskim severovzhodom in jugovzhodom ter med severozahodom in jugovzhodom. Posvetovanja sta se udeležili osemčlanska delegacija iz Jugoslavije in enajstčlanska delegacija iz Avstrije. Posvetovanje se je v soboto nadaljevalo v Trbižu.

Glavna vsebina posvetovanja so bila vprašanja, ki nastajajo z ureditvijo gradnje evropskih cest E7 in E14, ki sta bili leta 1958 sklenjeni v Ženevi in ki se obe dotikata ozemlja in gospodarstva teh treh

Do 5. julija:

Mednarodni vzorčni sejem v Trstu

V torek se je v Trstu začel 18. mednarodni vzorčni sejem. Na njem sodeluje 1116 razstavljalcev iz Italije in 25 drugih držav. Med njimi sodeluje Avstrija s posebno razstavo.

Zadnjih pet dni sejma bo posvečenih lesu in trgovini z lesom. 1. in 2. julija bo prvo mednarodno zasedanje o trgovini z lesom, preostali trije dnevi pa bodo posvečeni poslovnim srečanjem lesnih operaterjev iz Evrope, Amerike in Afrike.

Letošnji sejem v Trstu spremljajo tudi nekatere »obrobne prireditve«. 28. junija je drugi mednarodni dan kave, 29. junija je prvo zasedanje o pridelovanju in trgovini z bananami, 3. julija pa bo deveto mednarodno zasedanje o pohištvu.

Plačilna bilanca močno pasivna

Z zamudo, kot še nikdar poprej, je avstrijska narodna banka končno predložila poročilo, iz katerega je mogoče razbrati tendenco gospodarskega razvoja v letošnjem prvem četrtletju. Poročilo je vse prej kot razveseljujoče. Iz njega je namreč razvidno, da je plačilna bilanca Avstrije v prvem četrtletju z 1 milijardo šilingov pasivna, medtem ko je bila v lanskem prvem četrtletju še z 200 milijonov šilingov aktivna, leta 1964 pa celo s 600 milijonov šilingov. Tako ugotovitev torej kaže, da se stvari v avstrijskem gospodarstvu zadnje čase nevarno obračajo na slabše.

V tej vznemirjajoči primerjavi vidimo, da imamo zadnje čase v naši državi opravka z izredno naglim odtakanjem deviz. Po eni strani ga povzroča naraščajoča pasiva v zunanji trgovini, po drugi pa večajoča se pasivnost v kapitalnem prometu. Pasiva v zunanji trgovini je v prvem četrtletju znašala 4,8 milijarde šilingov in je bila kar za 1,8 milijarde šilingov višja kot pred letom dni. Na področju kapitalnega prometa je prvo četrtletje 1964 izkazo-

val dežel. Evropska cesta E7 bo na avstrijski strani začeta avtocesta Dunaj—Graz—Beljak—Italija, evropska cesta E14 pa je predvidena nova cesta (brza cesta) Salzburg—Beljak—Jugoslavija. Pobudo za posvetovanje je dala vlada Furlanije-Juljske krajine predvsem zaradi tega, da usaglasijo ureditev svojega cestnega omrežja z razvojem gradnje cest in mejnih prehodov v Jugoslaviji in Avstriji. Na posvetovanju so se v prvi vrsti ukvarjali z vprašanjem gradnje avtoceste Trbiž—Videm in z vprašanjem odcepa od avtoceste Benetke—Trst pri Villesse do Gorice in naprej preko Ajdovščine do Ljubljane, s čimer bi Italija našla zvezo z evropsko cesto E14.

Problematika teh prometnih zvez evropskega obsega obstaja v tem, da v Furlaniji-Juljski krajini in v Sloveniji še niso dozoreli načrti za obe predvideni cesti, v naši državi pa na realizacijo evropske ceste E14 ni računati prej kot po petih letih. Med posvetovanjem je bilo tudi govora o zboljšanju mejnih prehodov na teh in ostalih cestah med temi deželami. Zasedanja so se sicer udeležili v glavnem predstavniki omenjenih sosednih dežel, meddržavni značaj pa so jim s svojo navzočnostjo dali vladni predstavniki Italije, Jugoslavije in Avstrije.

EFTA v letu 1966:

Izvoz narašča hitreje kot uvoz

Trgovina Evropskega območja za svobodno trgovino (EFTA) se letos ugodno razvija. V prvem četrtletju je vrednost njenega uvoza narasla za 10,4 odstotka, vrednost njenega uvoza pa za 9 odstotkov, oboje v primerjavi s prvim četrtletjem 1965. Trgovina med članicami EFTA je narasla za 9,5 odstotka, trgovina z Ameriko pa na strani izvoza za 37,74 odstotka in na strani uvoza za 34,5 odstotka.

V trgovini z EGS je EFTA v prvem četrtletju zabeležila za 11 odstotkov večji izvoz kot v lanskem prvem četrtletju, njen uvoz je bil vendar le za 8,5 odstotka višji kot lani. S tem se je pasiva EFTA v tej trgovini letos precej zmanjšala. V celotni trgovini EFTA je letos izvoz mesečno predstavljal vrednost 2,4 milijarde dolarjev, uvoz pa 3 milijarde dolarjev.

V ZADNJIH PETNAJSTIH LETIH:

Svetovna trgovina se je potrojila

Vrednost obsega svetovne trgovine se je v zadnjih 15 letih potrojila. Vrednost izvozov je narasla od 55 na 164 milijard dolarjev. S povprečnim porastom 7 odstotkov na leto se je svetovna trgovina v tem času hitreje večala kot svetovna proizvodnja surovin, polizdelkov in finalnih izdelkov. Banka »First National City Bank« v New Yorku, ki je prišla do teh zaključkov, pravi, da se bo tak razvoj trgovine nadaljeval tudi še letos, čeprav ne več s takim tempom kot doslej, vendar pa bo še naprej ugodno vplival na gospodarsko rast v industrijsko razvitih deželah.

V istem poročilu govori banka tudi o težnjah, ki svetovno trgovino lahko občutno motijo. Od takih teženj navaja tri, in sicer: finančni protekcionizem, zaostajanje razvoja trgovine med industrijskimi deželami in deželami v razvoju ter zaviranje odprave carin in drugih trgovinskih pregrad, ki jo zahteva GATT. Finančni protekcionizem prihaja predvsem do izraza v Združenih državah Amerike, kjer

vlada vedno bolj pritiska na omejevanje inozemskih investicij v korist izenačenja plačilne bilance. Industrijsko razvite države raje trgujejo med seboj kakor pa z državami v razvoju, kar zavira svetovno trgovino, ker je s tem državam v razvoju odvzeta možnost prodaje svojega blaga na tržiščih industrijskih dežel. Za uspešen razvoj svetovne trgovine pa je prav odprava takih teženj velikega pomena. Enako velikega pomena je odprava teženj mnogih članic GATT, ki z ustvarjanjem nesoglasij vedno spet zavlačujejo pogajanja za odpravo carin in drugih trgovinskih omejitev.

Uspešen razvoj svetovne trgovine v zadnjih 15 letih je predvsem temeljil na izvozu industrijskih proizvodov iz Zahodne Evrope in Japonske. Pri izvozu industrijskih proizvodov je lani stala Japonska na prvem mestu. Njen delež na tej trgovini je znašal 27 odstotkov, medtem ko je delež Italije znašal 20, Francije in Zahodne Nemčije 12, Velike Britanije pa 7 odstotkov.

POŠIROKEM SVETU

RIM. — V treh italijanskih pokrajinah in njihovih občinah so bile pred nedavnim upravne volitve, katerih izid so splošno ocenili kot nov premik na levo. Stranke, ki so zastopane v sedanji koalicijski vladi levega centra, so povsod zabeležile porast glasov in mandatov, medtem ko je skrajna desnica utrpela občutno izgubo.

SAIGON. — Čeprav se Amerika na vse načine trudi, da bi si pridobila zaupanje južnovietnamskega ljudstva, je odpor proti ameriškim četam v Vietnamu čedalje večji. Budistični voditelj Fap Minh je izjavil, da se bo vietnamsko ljudstvo borilo proti ameriški navzočnosti v Vietnamu, če bo ameriška vlada še dalje podpirala generala Kija. Če nam hočejo Američani vsiliti kolonializem, je dejal, potem se bomo borili proti njim. Sedanje prizadevanje Amerike pa je označil s temi besedami: Visoki ameriški funkcionarji govorijo z Budovimi usti, toda iz kačjega srca.

NEW DELHI. — Predsednica indijske vlade Indira Gandhi bo 12. julija odpotovala na večdnevni obisk v Moskvo, kjer bo imela razgovore s sovjetskimi voditelji.

BONN. — Novo razburjenje v zahodnonemških krogih je izval govor, ki ga je imel predsednik frakcije CDU-CSU v bonnskem parlamentu Barzel na nemškem poslanstvu v Washingtonu. Ko je govoril o vprašanju ponovne združitve Nemčije, je Barzel namreč dejal, da bi na ozemlju združene Nemčije lahko ostale tudi sovjetske čete, poleg tega naj bi bile ustanovljene posebne vsenemške komisije iz zastopnikov obeh nemških držav, ki bi se ukvarjale s problemi združitve Nemčije, končno pa naj bi komunistična partija spet smela svobodno delovati po vsej Nemčiji. S temi predlogi je naletel na oster odpor bonških vladnih krogov, ki so izjavili, da pomenijo Barzelove izjave samo njegovo osebno mnenje, medtem ko je Barzel povedal, da je svoj govor pred odhodom v Ameriko pokazal kanclerju Erhardu.

NEW YORK. — Sovjetska zveza in Amerika sta predložili OZN vsaka svoj načrt pogodbe, s katero naj bi bilo zagotovljeno svobodno raziskovanje Lune in drugih nebesnih teles ter prepovedano vsako postavljanje zahtev po suverenosti nad nebesnimi telesi. Po sovjetski zahtevi naj bi o teh vprašanjih razpravljali na prihodnjem zasedanju Glavne skupščine OZN.

HELSINKI. — Med svojim nedavnim obiskom na Finskem je imel predsednik sovjetske vlade Kosigin govor tudi na »festivalu prijateljstva«, kjer je zavzel stališče do raznih mednarodnih vprašanj. V zvezi z Vietnamom je ponovil obtožbe proti Ameriki in dejal, da je Amerika zaradi svoje vietnamske politike mednarodno vedno bolj izolirana ter da se vedno bolj krepi aktiven odpor proti ameriškem vmešavanju v vietnamska vprašanja. O Atlantskem paktu je dejal, da le-ta predstavlja nevarnost za mir in pri tem zlasti poudaril revanšistične zahteve Zahodne Nemčije in njeno prizadevanje, da bi prišla do jedrskega orožja. Zahodna Nemčija — je dejal Kosigin — mora priznati povojno politično realnost, namreč da sta v Evropi dve nemški državi in da ni več obmejnih vprašanj, ki bi jih bilo treba rešiti. Končno je ponovil predlog za sklicanje posebne konference o evropski varnosti ter naglasil, da je naloga vseh evropskih držav, majhnih in velikih, skrbeti za mir v Evropi.

PRAGA. — Prva država, ki je ostro kritizirala izstavitve polnega lista za Otto Habsburga, je Češkoslovaška. Spričo dejstva, da je bil Otto Habsburg eden glavnih govornikov na revanšističnem zborovanju sudetskih Nemcev v Münchenu, je češkoslovaški tisk izrazil bojazan, da se bodo avstrijski desničarski ekstremisti po morebitni preselitvi Otta Habsburga v Avstrijo povezali z zahodnonemškimi revanšisti in potem sploh ne bo več mogoče govoriti o nevtralnosti Avstrije.

NEW YORK. — Generalni sekretar OZN U Tanf bo prihodnji teden odpotoval v Turin, kjer se bo udeležil posvetovanja strokovnjakov za program tehnične pomoči Združenim narodov. Nato pa bo v Ženevi otvoril letošnje poletno zasedanje gospodarsko-socialnega sveta OZN.

BERLIN. — V izjavi za vodilni vzhodnonemški dnevnik »Neues Deutschland« je predsednik severovietnamske vlade Phan Van Dong poudaril, da je mir v Vietnamu mogoče doseči pod tremi pogoji: Amerika mora brezpogojno opustiti bombardiranje Vietnama in vse vojne akcije proti DR Vietnamu; Amerika mora umakniti svoje lastne in zavezniške čete iz južnega Vietnama in ukiniti svoja vojaška oporišča v tej deželi; doseči je treba mirno ponovno združitve vietnamskega ljudstva brez vmešavanja od zunaj.

KARLSRUHE. — Zaradi kongresa neonacistične Nacionalno-demokratske stranke Zahodne Nemčije je prišlo v Karlsruhe do velikih demonstracij, katerih udeleženci so jasno povedali, da smatrajo navajanje za naslednico nacistične stranke. Kot dokaz navajajo, da večino vodstva te stranke predstavljajo bivši nacisti in Hitlerjevi sodelavci. Poleg tega pa je svoje nacistično nastrojenje dokazala tudi stranka sama, ko so njeni predstavniki položili cvetje na grobove bivših nacističnih poglavarjev, katere je mednarodno sodišče v Nürnbergu obsodilo na smrt.

ALŽIR. — Na zasedanju odbora OZN za dekolonizacijo se je alžirski zunanji minister zavzel za to, da dobi LR Kitajska svoje mesto v OZN. Dejal je, da je absurd, ko država, v kateri živi četrtina vsega prebivalstva sveta, ni članica svetovne organizacije.

DUNAJ. — Bivši zunanji minister dr. Kreisky je na predavanju v Münchenu, kjer je govoril o nevtralnosti in evropski varnosti, napravil zanimiv predlog, po katerem naj bi bile trenutno razdeljene države — torej tudi Zahodna in Zahodna Nemčija — sprejele v OZN. Spričo dejstva, da trenutno ni realnih obetov za zapelno združitve Nemčije, naj bi za obe nemški državi skušali doseči neke vrste državne pogodbe, katerih bistvena vsebina naj bi bila po njegovem mnenju določila, da Vzhodna Nemčija postane nevtralna.

WASHINGTON. — Ameriški predsednik Johnson je znova napovedal okrepitev ameriških vojaških sil ter razširitev vojaških operacij v Vietnamu, ker to baje zahtevajo »nacionalni interesi« Amerike [1].

Čestitke in voščila

ob 20-letnici
„Slovenskega vestnika“

Ob dvajsetletnici izhajanja je prejel „Slovenski vestnik“ čestitke raznih drugih listov, organizacij in posameznikov, ki so našemu listu čestitali k jubileju ter mu želeli uspeha tudi pri bodočem delu. Iz vrste teh voščil navajamo tukaj le nekatere.

Glavni in odgovorni urednik „Primorskega dnevnika“ Stanislav Renko je pisal:

Ko na današnji dan praznujete 20-letnico izhajanja „Slovenskega vestnika“, se voščilom pridružuje tudi „Primorski dnevnik“.

V imenu njegovega uredništva in uprave Vam, dragi tovariši, pošiljam priskrbeno tovariške čestitke za vse dosežene uspehe v dveh desetletjih vztrajne in dosledne borbe za narodnost in socialne pravice slovenskega ljudstva na Koroškem. Hkrati pa sprejmite naše iskrene želje in izraze prepričanja, da se bo bratsko glasilo koroških Slovencev tudi v prihodnosti prav tako borbena in nepomirljivo zavzemalo za nadaljnji razvoj in blaginjo naših bratov onstran Karavank.

Naše čestitke in naše želje Vam izražamo kot glasilo Slovencev v Italiji, ki so še vedno prisiljeni reševati zelo podobna vprašanja, za katerih rešitev se borite tudi Vi. Zato spremljamo in bomo spremljali tudi v prihodnosti vse Vaše napore z iskrenim, bratskim razumevanjem, pri čemer Vam bomo, kot doslej, poskušali po svojih močeh tudi pomagati.

Prav tako tople in polne priznanja so besede, ki jih je pisal direktor Casopisnega podjetja Mariborski tisk in glavni urednik „Večera“ Milan Filipčič:

Ob vašem visokem jubileju, dvajsetletnici izhajanja priznanega in cenjenega tednika iz zamejske Koroške, sprejmite naše najpriskrbenjše čestitke in najboljše želje pri nadaljnjem delu med slovensko manjšino in uspešnem povezovanju sosedne dežele z deželomatico. Z veseljem in hvaležnostjo spremljamo vašo prizadevanja, da bi čimbolje seznanjali slovensko manjšino z novicami od doma in po svetu, z gospodarskimi in političnimi razmerami v deželi, s pregledom kulturne dejavnosti in izborom stvaritev slovenskih pesnikov in pisateljev. Tako ste postali resničen most za prijateljsko sodelovanje s sosedno Avstrijo in prvoborec za nacionalno enakopravnost slovenskega življa na Koroškem.

Med čestitkami organizacij omenjamo samo pismo, ki ga je poslal predsednik Slovenske kulturno-gospodarske zveze v Trstu Boris Race:

Ob 20-letnici vztrajnega in uspešnega boja za pravice in enakopravnost koroških Slovencev iskreno čestitamo Slovenskemu vestniku.

Prepričani smo, da bo Slovenski vestnik svoje poslanstvo izpolnjeval tudi v bodočnosti, zato mu želimo še mnogo jubilejev!

Posebno priskrbeno besede pa je pisala zvesta bralka našega lista Angela Prager iz St. Johanna na Tirolskem:

Dragi Slovenski vestnik, tudi iz Tirolske sprejmi čestitke in pozdrave k Tvoji dvajsetletnici! Za časopis ni to dolga doba, pa kaj, ko je bil čas 1938 do 1945 kot »vesoljni potop« za slovensko žitje na Koroškem. Želim od srca, da se naprej razvijaj v kvaliteti in kvantiteti, da naprej neustrašeno štitiš koristi, napredek in svobodno razvijanje slovenske manjšine v krogu avstrijskih ljudstev. Od Tvojega začetka do danes si mi ljub znanilec slovenske besede. Rasti v lepo prihodnost!

Ker se vsem, ki so nam poslali čestitke ob jubileju našega lista, ne moremo posebej zahvaliti, bodi tukaj izrečena skupna iskrena zahvala z zagotovilo, da se bo „Slovenski vestnik“ tudi v bodoče z vsemi močmi trudil nadaljevati svoje delo v smislu svoje dvajsetletne tradicije.

V petek minulega tedna se je Zveza slovenskih organizacij na Koroškem kot lastnik „Slovenskega vestnika“ spomnila dvajsetletnice izhajanja lista na skupni seji Nadzornega in Upravnega odbora.

Tretji folklorni festival

ob sodelovanju skupin iz petih držav

Že tretjič je bil Celovec letos prizorišče mednarodnega folklornega festivala, ki se je tokrat za razliko od prejšnjih dveh, ki sta potekala kot samostojni prireditvi, odvijal v okviru poletne turistične manifesta-

cije celovških „veselih mestnih sodnikov“. Zato so se folklorne skupine petih sodelujočih držav predstavile s svojim sporedom že na posameznih celovških trgih, kjer je bilo v soboto popoldne in v nedeljo dopoldne „veselo ljudsko slavlje“, glavni nastop pa so imele v soboto zvečer v Mestni hali, ki je bila spet prizorišče festivala.

Poleg Avstrije, ki sta jo na festivalu zastopala pevski zbor „Grenzlandchor“ iz Podkloštra in folklorna plesna skupina iz Krive Vrbe, so letos sodelovali še akademska folklorna skupina „France Marolt“ iz Ljubljane (Jugoslavija), mešani pevski zbor „Giuseppe Schiff“ iz okolice Vidma (Italija), ansambel narodne glasbe in pesmi radia Brno (Češkoslovaška) ter pevski zbor iz Suppingena in skupina fanfaristov iz Engena (Zahodna Nemčija).

Ne da bi kakorkoli podcenjevali prispevek ostalih skupin, sta največji uspeh zabeležila ansambla iz Češkoslovaške in Jugoslavije, ki sta se predstavila s pristno folkloro in pestrimi narodnimi nošami, medtem ko je na pevskem področju žel največ priznanja italijanski zbor.

Vsekakor je bila tudi ta prireditev nov prispevek k utrjevanju prijateljstva med narodi, kakor je ugodoma omenil intendant celovškega

Marjan Kozina

Komaj 59 let star je minulo nedeljo v Novem mestu umrl slovenski skladatelj profesor Marjan Kozina, redni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Njegovo skladateljsko delo je bilo zelo obširno, njegov prispevek v zakladnico slovenske glasbe je bil bogat na izpovedih izvirnega ustvarjalnega duha. Poleg svojega svobodnega ustvarjanja pa je bil tudi izvrsten pedagog in več let ravnatelj Slovenske filharmonije. Zlasti znane so njegove skladbe na motiviko iz narodnoosvobodilne borbe.

Marjana Kozino smo spoznali tudi koroški Slovenci, ko je leta 1962 v celovškem gledališču dirigiral svojo opero „Ekvinokcij“.

Kulturni praznik
gradiščanskih Hrvatov

Predzadnjo nedeljo je bila v Velikem Boristofu na Gradiščanskem prireditvi, ki jo upravičeno smemo imenovati kulturni praznik gradiščanskih Hrvatov: medtem ko je imelo dopoldne svoj letni občni zbor Hrvatsko kulturno društvo kot osrednja organizacija hrvatske narodne manjšine na Gradiščanskem, se je popoldne odvijal 3. tamburaški festival, na katerem je sodelovalo 15 tamburaških skupin z več kot 300 člani.

Na občnem zboru Hrvatskega kulturnega društva je poslevoedeči predsednik ravnatelj Alfonz Kornfeind obširno poročal o delovanju društva v minuli dobi, poročilo, ki je zgovorno pričalo o požrtvovalnem in uspešnem prizadevanju na posameznih področjih prosvetne dejavnosti. Govoril pa je tudi o bodočem delu, ki bo veljalo zlasti utrjevanju krajevnih prosvetnih organizacij.

Popoldanskega tamburaškega festivala so se udeležili tudi številni častni gostje, med njimi zvezni kancler dr. Josef Klaus, jugoslovanski veleposlanik na Dunaju Vjekoslav Prpić s člani ambasade, namestnik deželnega glavarja Polster in prejšnji deželni glavar Lentsch s člani deželne vlade in deželnega zbora ter predstavniki okraja in občin, prav tako pa tudi zastopnika Hrvatske izseljeniške matice v Zagrebu sekretar Marinković in prof. Blaženčič, medtem ko je med tamburaškimi zbori sodeloval kot gost tamburaški orkester »Pajo Kolarič« iz Osijeka, ki je v minulem tednu gostoval v številnih krajih Gradiščanske ter v Linzu in na Dunaju.

Kancler Klaus je zbrane Hrvate nagovoril v hrvaškem jeziku ter jim

čestital k uspehi prireditvi in želel veliko uspeha tudi pri bodočem delu. Predsednik Hrvatskega kulturnega društva Demeter Linzer pa je v svojem govoru naglasil, da ta prireditev dokazuje, da Hrvati na Gradiščanskem niso le enakopravni marveč tudi enakovredni državljani Avstrije.

Prof. Anton Melik

V Ljubljani je pred nedavnim umrl veliki slovenski znanstvenik prof. dr. Anton Melik. Z njim je slovenska znanost izgubila mednarodno znane in priznane strokovnjake, slovenska univerza uglednega predavatelja, Slovenska akademija znanosti in umetnosti enega svojih pomembnih sodelavcev, Slovenska Matica pa svojega dolgoletnega predsednika.

Delo, ki ga je opravil dr. Melik, je obsežno in mnogostransko ter sega od dejavnosti na ljubljanski univerzi mimo odgovornih položajev v vladi Slovenije do pisanja dolge vrste znanstvenih knjig, med katerimi so posebno znana njegova geografska dela o Jugoslaviji, Julijskih Alpah in slovenskem alpskem svetu. Za svojo res izredno dejavnost je bil deležen visokih odlikovanj in priznanj.

Skrb za manjšinsko šolstvo

V Kopru so se pred nedavnim sestali strokovnjaki mešanega italijansko-jugoslovanskega odbora, ki so razpravljali o raznih vprašanjih manjšinskega šolstva v obeh državah. Na sestanku so sprejeli tudi vrsto konkretnih sklepov, ki bodo bistveno prispevali k izboljšanju italijanskega šolstva v okrajih Koper in Buje oziroma slovenskega šolstva na Tržaškem.

Tako je bilo med drugim sklenjeno, da bo šest slovenskih šolnikov iz Trsta ter šest italijanskih šolnikov iz Kopra in Buj prejelo posebno štipendijo, ki jim bo omogočila, da bodo v začetku prihodnjega šolskega leta šli na strokovno izpopolnjevanje na univerzo v Ljubljano oziroma v Padovo. Nadalje bo za 30 italijanskih šolnikov iz Kopra in Buj tudi letos prirejen seminar pri Lago Maggiore, medtem ko bo za enako število slovenskih šolnikov iz Trsta podoben seminar v Tacnu pri Ljubljani.

Končno so se na sestanku sporazumeli tudi o vprašanju knjig za šolske knjižnice. Italijanske šole v Jugoslaviji prejmejo zbirko knjig v vrednosti 3 milijonov lir, podobno zbirko pa tudi slovenske šole na Tržaškem.

Dvajset let „Slovenskega vestnika“

Nagradno tekmovanje

v pridobivanju novih naročnikov

Danes se začenja zadnji teden našega trimesečnega nagradnega tekmovanja v pridobivanju novih naročnikov ob 20-letnici izhajanja „Slovenskega vestnika“. Časa je torej le še nekaj dni, ki jih bo treba izkoristiti, kajti v začetku meseca julija bo napočil trenutek, ko bodo razdeljene nagrade, o katerih smo v minulih tednih že večkrat govorili.

Čez dober teden bo padla odločitev, kdo bo šel na 14-dnevni dopust na morje, kdo bo dobil magnetofon, radijski transistor, gramofon in kar je še več drugih lepih nagrad, ki bodo izžrebane med fiste, ki so sodelovali pri našem nagradnem tekmovanju in s pridobivanjem novih naročnikov pomagali širiti „Slovenski vestnik“.

Le še malo je časa, zato pohitite. Vaš trud bo bogato plačan, saj so nagrade res dragocene in bodo gotovo napravile mnogo veselja. Poleg tega pa bo vsak, ki je sodeloval v tej akciji, imel zavest, da je prispeval h koristni stvari — širjenju slovenskega tiska na Koroškem!

radia prof. Goritschnig. Toliko manj pa so razveselile „pomankljivosti“, ki jih je bilo opaziti med nastopom na Starem trgu, namreč dejstvo, da je češkoslovaško skupino preglušil vrtiljak z obetajočim

imenom „Vesela pol na Luno“, medtem ko so okoli odra jugoslovanske skupine visele zastave, o katerih bi morali zdaj tudi v Celovcu že vedeti, da niso jugoslovanske.

Jutri začetek v Brežah

S prvo letošnjo premiero se bodo jutri zvečer začele 17. poletne kulturne prireditve na Petrovi gori v Brežah. Igralski ansambel pod vodstvom arhitekta Hannesa Sandlerja se bo predstavil z dramo »Sveti eksperiment« znanega sodobnega avstrijskega avtorja Fritzja Hochwälderja. Prihodnjo soboto pa bo premiera drugega letošnjega komada — ljudske igre Bertolda Brechta »Gospod Puntila in njegov hlapec Matti«. Do 27. avgusta se bo v Brežah zvrstilo skupno 39 predstav: triindvajsetkrat bo na sporedu Hochwälder in šestnajstkrat Brecht.

Po šestnajstletni tradiciji teh prireditev smo lahko prepričani, da bodo tudi letos nudile izreden kulturno-umetniški užitek. Sploh so postale poletne igre v Brežah važen sestavni del kulturnega dogajanja na Koroškem in uživajo danes zasluženo ugled že daleč preko meja dežele; predvsem pa so posebno doživetje za vse tiste mnoge tisoče obiskovalcev, ki pridejo leto za letom na Petrovo goro.

Za novo sezono so se v Brežah spet pripravili s »tradicionalno« skrbnostjo. Že od decembra naprej so bile tako rekoč na dnevnem redu vaje; samo za Brechtovega »Puntilo« so jih imeli okoli petdeset, čeprav so ta komad igrali že lani in so posamezni igralci torej že dobro poznali svoje vloge. Zato smemo verjeti vodji skupine ter režiserju in glavnemu igralcu Sandlerju, ki je na tiskovni konferenci zagotovil, da se letošnja uprizoritev Brechtove igre od lanskega ne bo razlikovala samo po zgoščenosti (izpustili so na primer precej dolgovazne »finske pripovedke«), marveč zlasti še po izboljšanih in izpopolnjenih likih.

Prav tako skrbno pa se je ansambel pripravil tudi na uprizoritev Hochwälderjeve drame »Sveti eksperiment«, ki bo poletnim igram v Brežah vtisnila povsem nov pečat: namreč izključno moško zasedbo. Naravno prizorišče na Petrovi gori je kakor nalašč ustvarjeno za krepke moške like, poleg tega pa se je v zadnjih letih vedno spet pokazalo, da je posebna moč breškega ansambla v moških igralcih. Gotovo sta tudi ti dve okoliščini vplivali na odločitev za Hochwälderjev komad, ki je po besedah arhitekta Sandlerja vsestransko tak, kakor da bi bil posebej napisan za Breže. Po vsem tem je pričakovati, da bo letošnja sezona pomenila nov višek v dolgoletni uspešni tradiciji poletnih iger na Petrovi gori.

O obeh letošnjih uprizoritvah bomo še podrobno poročali, tokrat pa še nekaj besed o tem, zakaj so se odločili za ponovitev Brechtove igre »Gospod Puntila in njegov hlapec Matti«. Lanskoletna uprizoritev tega širom po svetu igranega dela je bila spričo dejstva, da je šlo sploh za prvo uprizoritev v Avstriji, nedvomno

tvegana preizkušnja, ki pa so jo v Brežah izvrstno prestali in zabeležili uspeh, ki je presegel vsa pričakovanja. Navdušeni so bili celo tisti, ki so Brechta načelno odklanjali kot »političnega« avtorja in pred uprizoritvijo svarili, čeprav komada sploh niso poznali. Ta uspeh pa je žal zelo ogrozilo slabo vreme, ki je imelo za posledico, da so morali mnogo razprodanih predstav prekiniti in odpovedati, plačano vstopnino pa vrniti. Le izdatna pomoč domače občine in prosvetnega ministrstva je poletne igre v Brežah rešila pred nevarnim finančnim polomom.

Na eni strani torej izredni uspeh lanskega uprizoritve in po drugi strani slabo vreme, zaradi katerega je odpadlo mnogo predstav, je bilo vzrok, da so se v Brežah odločili za ponovitev in tako ustregli željam številnih obiskovalcev teh prireditev. Zato je breškemu ansamblu samo želeli, da bi mu bilo vreme letos bolj naklonjeno in da bi se nova sezona lahko odvijala v pogojih, ki bi zagotovili uspeh, kakor ga nedvomno zasluzi vložen trud.

Kulturne drobtine

● Slovenski pevski zbor Glasbene matice iz Clevelanda v Ameriki, ki je kot gost Slovenske izseljenke matice prvič na turneji po Sloveniji, je priredil poseben koncert tudi za tržaške Slovence, ki so veliko dvorano novega Kulturnega doma napolnili do zadnjega kotička. — V nedeljo pa bo v tržaškem Kulturnem domu gostovala igralska skupina prosvetnega društva »Lajze Košak« iz Kostanjevice, ki bo kakor pred tedni pri nas na Koroškem uprizorila priljubljeno ljudsko igro »Miklova Zala«.

● Med raznimi vrstami zabave zavzema pri Italijanih kino še vedno prvo mesto. Lani so Italijani izdali za zabavo 9,6 milijarde šilingov, od tega pa samo za kino več kot 6 milijard. Na opero je odpadlo komaj 1,1 milijarde šilingov, na športne prireditve pa okoli dve milijardi.

● V Brnu na Češkoslovaškem bo danes odprt prvi mednarodni biennale grafike, na katerem bo do 20. septembra razstavljalo 313 umetnikov iz 22 držav. Posebna izjara je izmed 4000 del izbrala za razstavo 2216 listov.

● Tudi letos bodo prireditvi v Beogradu tradicionalno oktobrsko srečanje pisateljev, ki bo tokrat posvečeno poeziji. Na prireditvi, ki bo 19. in 20. oktobra in na kateri bodo sodelovali pesniki iz 19 dežel Evrope, Afrike in Azije, bodo predvsem govorili o internacionalnosti poezije, o poeziji in publiki, poeziji kot tradiciji, o prevajanju pesmi itd.

● S podelitvijo nagrad se je v Benetkah začel 33. biennale slikarstva in kiparstva, ki velja za največjo umetniško razstavo sveta. Letos sodelujejo na tej prireditvi umetniki iz 37 držav, ki razstavljajo skupno nad tisoč eksponatov.

● Anglija in Jugoslavija sta sklenili nov kulturni sporazum, ki predvideva izmenjavo univerzitetnih profesorjev in študentov ter gledaliških, baletnih in glasbenih ansamblov.

● Danes se bo v znani gorški galeriji „Pro Loco“ končala razstava slovenskega umetnika Maria L. Vilharja (v našem listu smo poročali tudi o njegovi svoečasni razstavi na Dunaju — op. ured.), ki je bila deležna velikega zanimanja tako med italijansko publiko kakor tudi med gorškimi Slovenci. Na svoji prvi razstavi v Italiji je Vilhar predstavil 15 slikarskih in 8 kiparskih del.

TUDI OBČINSKI SVET V SELAH JE SKLENIL:

Slovenščina poleg nemščine poslovni jezik

Kakor pred tedni občinski svet v Pliberku, tako je zadnji petek tudi občinski svet občine Sele pod predsedstvom župana Hermana Velika novi občinski poslovnik izpopolnil z določilom, da je poleg nemščine na sejah občinskega sveta tudi slovenščina dopuščena kot poslovni jezik. S to izpopolnitvijo je občinski svet novi poslovnik soglasno sprejel in potrdil.

Dopolnitev poslovnika je v skladu s tretjim paragrafom 7. člena državne pogodbe in z razlago k njegovim določilom, ki jo vsebujejo priloge k stenografskim protokolom parlamenta. Tam je rečeno, da za uvedbo slovenščine kot uradnega jezika poleg nemščine ni potreben poseben izvedbeni zakon, kar pomeni, da je to določilo državne pogodbe neposredno veljavno.

Na isti seji je občinski svet obravnaval tudi vrsto drugih prečiščevalnih problemov. Zaradi naraščajočega pomena turizma za občino je ustanovil odbor za turizem in za njegovega predsednika imenoval občinskega svetnika Tomaža Macka. Odboru za pregled občinske blaginje pod predsedstvom občinskega svetnika Antona Hribnika je zaupal tudi posle kontrolnega odbora. Ker bo v kratkem skozi Sele cesta asfaltirana, je občinski svet na predlog občinskega svetnika Macka sklenil napeljati cestno razsvetljavo skozi Sele.

Sedanji sklep občinskega sveta je nadaljnji primer prizadevanj občine, da bi v okviru danih možnosti in razpoložljivih sredstev zboljšala pogoje za razvoj turizma v občini. Poleg sredstev, ki so zakonito vezana na uporabo za pospeševanje turizma, je v isti namen prevzela tudi prispevke interesentov za gradnjo ceste skozi Šajdo

Honzej Novak

V Ljubljani je umrl naš rojak Honzej Novak, katerega zemeljske ostanki smo ob obilni udeležbi žalnih gostov 14. junija izročili materi zemlji. Pokojni je bil mož, kateremu smo dolžni, da mu ob koncu življenjske poti tudi v našem listu posvetimo zaslužene vrstice hvaležnega spomina in zabvale za delo, ki ga je opravil kot človek in kot pevec.

Honzej Novak se je rodil pred 78. leti na periferiji Borovelj kot sin revne delavske družine. Njegovi starši so ga vzgojili v značajnega, delavnega in zavednega sina svojega naroda. V mladosti se je vnela ljubezen do svojega zatiranega ljudstva in z njo se mu je vnela tudi ljubezen do slovenske pesmi. Tako je že na svojih domačih tleh imel svoj pevski zbor in tega je tudi imel, ko ga je pot življenja zanesla proti jugu. Na Jesenicah je sodeloval v delavskem pevskem zboru in v gledališki skupini Sokola, ustanovil pa je tudi delavsko godbo. Enako agilen je bil, ko je pozneje služboval v Radovljici in v Ljubljani. Kot godbenik je igral kar na sedem instrumentov.

V Ljubljani je prevzel vodstvo pevskega zbora poštinskih uslužbencev, društva »Vodnik« in pevskega zbora »Čitalnica«. Povsod se je z vso vnemo posvetil naši koroški narodni pesmi, ki jo je pel v izvorni rožnati in v izvorni melodiji. V Ljubljani je ustanovil pevski zbor Kluba koroških Slovencev, ki ga je vodil polnih 35 let in za katerega razvoj ima največje zasluge. Pri vsem tem delu so ga odlikovale osebnostne vrline — skromnost, globoka srčna kultura in velika ljubezen do petja in do rodne zemlje. O njem lahko rečemo, da se je s pesmijo rodil in s pesmijo poslavljaj od tega sveta. Njegova zadnja stvaritev je bila namreč pesem o »prekvadi Mojciji«, ki jo je izvirno zapel budo bolan 14 dni pred smrtjo.

Za njegove zasluge na narodno prosvetnem polju mu je Slovenska prosvetna zveza svoječasnno izročila Drabosnjakovo priznanje in se po svoji delegaciji poslovila od njega ob odprtem grobu v Ljubljani.

VABILO

Slovensko prosvetno društvo »Svoboda« v Logi vasi in Slovensko prosvetno društvo »Edinost« v Škofičah priredita v soboto, 25. junija, 1966 ob 20,30 zvečer

VEČER PESMI

v hotelu »Excelsior« v Logi vasi. Sodelujejo: mešani zbor SPD Škofiče, moški zbor SPD Loga vas, solisti in instrumentalni kvartet

Bilčovsko gasilsko društvo je v nedeljo, 12. junija, proslavilo šestdesetletnico svojega obstoja in dela v pomoč bližnjemu. K slavlju na vaškem trgu pred Miklavžovo gostilno se niso zbrali le prebivalci iz vseh vasi občine, prihiteli so tudi delegacije sosednjih gasilskih društev, navzoči pa so bili tudi štirje ustanovitelji od šestih, ki še živijo: Janez Krušič iz Velinje vasi, Gregor Partl iz Kajzaz, Janez Krušič iz Mošenice in Miha Kröpfl iz Bilčova. Janez Šelander iz Mošenice in Miha Bister s Potoka se zaradi starosti in boleznih proslave nista mogla udeležiti.

Naše gasilsko društvo je pred 60 leti štelo blizu 60 članov. Tako števílo je bilo tudi potrebno, da je društvo lahko uspešno branilo vas in okolico pred požari v času, ko je bilo treba gasiti še z brizgalnami na ročni pogon. Vso dolgo dobo je naše gasilsko društvo ostalo zvesto načelu ustanoviteljev in pomagalo, kjer je bilo potrebno. Tako je obvarovalo občanom velike vrednosti premoženja, ki je bilo v nevarnosti, da postane plen ognjenih zubljev. Tudi danes so naši gasilci vedno na mestu. To so najbolj potrdili pri okrajnih gasilskih vajah 5. junija v Celovcu, ko so med 17 gasilskimi društvi zasedli prvo mesto. Tako tudi na sedanjo generacijo gasilcev.

ZAHVALA

Upokojenci iz Dravograda — 45 po števílu — smo 2. junija t. l. priredili avtobusni izlet na Koroško. Z izletom smo bili zelo zadovoljni. Poslednji postanek smo imeli v Vidri vasi pri Pliberku, kjer so nas nadvse priščno sprejeli in obilno pogostili. Družinam Piko in Krop se za izkazano gostoljubje na tem mestu še enkrat prav iskreno zahvaljujemo.

ZA PROBLEMI TURIZMA NA VASI:

Ekskurzija Savinjanov na Koroškem

Gozdno gospodarstvo Nazarje je za svoje kmečke kooperante v soboto in v nedeljo priredilo poučno ekskurzijo na Koroško. Namen ekskurzije, ki se je v spremstvu podpredsednika občine Mozirje Čopa udeležilo nad 50 kmetov in kmečkih gospodinj, je bil, da proučijo probleme in razvoj turizma na vasi, zlasti pa v hribovskih področjih. Za prvi dan ekskurzije jim je Slovenska kmečka zveza pripravila ustrezen program. Udeleženci ekskurzije so se najprej ustavili v Železni Kapli. V Brunarjevem gostišču jih je sprejel župan deželni poslanec Lubas z nekaterimi člani občinskega sveta. V dvehurnem razgovoru jih je seznanil z razvojem turizma v tej izrazito gorski kmečki občini, ki zelo pogreša industrijo, z njegovo problematiko in z oblikami pospeševanja. Med razgovorom je prišla znova do izraza skupna želja občin Železna Kapla-Bela in Mozirje po mejnem prehodu na Pavličevem sedlu.

V popoldanskih urah so bili udeleženci ekskurzije na Zgornjih Žamnjah, kjer je podpredsednik SKZ Miha Kapp pripovedoval, kako se je ta kmečka vas v povojnih le-

na svoje rame. S svojimi prispevki je bila tudi vedno na mestu, če je šlo za gradnjo cest in parkirnih prostorov v občini. Zato je docela nerazumljivo, da pri Cerktvi še vedno rovari pešiča ljudi proti občini in pravi, da občina za pospeševanje turizma nima nobenega posluha. Čas bi bil, da bi ta pešiča enkrat umolknila in s svoje strani nekoliko več napravila za njegov razvoj.

silskega društva lahko gledamo z istim ponosom, kakor smo gledali na vse generacije pred njimi v teh šestdesetih letih.

Proslavo je začel sedanji načelnik gasilcev Lorenc Šelander s pozdravom ustanoviteljev, gostov in prebivalstva. Kot načelnika ga odlikuje vrlina njegovega očeta, ki je nad 40 let poveljeval bilčovskim gasilcem. Ko so sedanji gasilci položili na pokopališču venec v počastitev spomina umrlih članov društva, je sledila

IZ BILČOVSA PIŠEJO:

Igralcem iz Tržiča vse priznanje

Minulo nedeljo so nas spet obiskali igralci prosvetnega društva »Svoboda« iz Tržiča. Že dvakrat smo imeli v zadnjih dveh letih priložnost, da smo občudovali te vrle igralce in se navduševali ob kulturnem užitku, ki so ga nam posredovali. Tokrat pa so nas posebno presenetili, ko so se predstavili z igrjo »Globoko so korenine«, s katero so nam predložili bridko življenje črncev v Ameriki, ki so že skozi desetletja predmet barantanja in izžemanja s strani raznih senatorjev in farmarjev.

Igro so Tržičani uprizorili s tako doživetostjo, da so nas vedno spet ganili do solz, ko smo gledali prizore brutalnosti belopolnih in trpljenje črnopolnih prebivalcev Amerike, ki jim je zaprta pot do izobrazbe in kulture. Igre, ki so nam jo posredovali, dolgo ne bomo pozabili.

Goste iz Tržiča je uvodoma pozdravil predsednik našega društva »Bilka«, mala Anica pa jim je v pozdrav izročila šopek domačih nageljnov. Po igri smo se s Tržičani povezali v prijetni domači družabnosti, ki so jo bogatili njihovi in naši pevci z našo prelepo pesmijo. Med njimi ni manjkalo priredb Pavleta Kernjaka, ki je bil tudi sam navzoč in je dobil znova potrdilo, kako poznano in cenjeno je njegovo delo v slovenskem svetu.

Železna Kapla in Kranj sta iznajdljiva

Večer slovenske pesmi za nemško govoreče letoviščarje

Občini Železna Kapla-Bela in Kranj zadnje čase postavljata vedno nove primere prijateljskega sodelovanja na meji. Meseca maja sta pevski zbor »Frnace Pasterk-Lenart« in prosvetno društvo z Jezerskega petič izmenjala svoji prireditvi; 9. junija je nemški mešani zbor iz Železne Kaple pel v Kranj, nekaj dni navrh pa je bila v Železni Kapli odprta razstava fotoamaterjev iz obeh občin, ki je bila

nato prenesena v Kranj. Komaj je bila razstava v Kranju zaključena, je prišlo minulo nedeljo do prijateljske tekme nogometnih moštev obeh občin v Železni Kapli.

Občina Železna Kapla-Bela pa tudi vedno znova postavlja primere prizadevanj za poglobitev prijateljskega sožitja med narodoma v deželi in za njuno medsebojno spoznavanje. Najnovejši med njimi je bil večer slovenske pesmi, ki ga je na povabilo občine priredil pevski zbor SPD »Zarja« minuli petek v Brunarjevem gostišču, kjer letuje skupina koroških upokojencev v okviru »deželnega načrta za stare«. Večera se je udeležil tudi župan deželni poslanec Lubas. Zbranim nemško govorečim gostom je zbor pod vodstvom Vladimira Prusnika predstavil kot nosilca kulturne dejavnosti v občini in kot pobornika za dobro sosedstvo v deželi in na njeni meji. Zbrani gostje, od katerih so mnogi imeli še zgrešeno predstavo o naših narodnih prizadevanjih, so bili tega doživetja zelo veseli in so s pevci dolgo posedeli v prijateljskem razpoloženju.

Rebrca ima novega lastnika

Tovarna celuloze Rebrca je 7. junija dobila novega lastnika. V sklopu nakupa podjetja Arland AG jo je kupilo švicarsko podjetje papirne industrije Horgen AG. V smislu zahtev deželne vlade in obratnega sveta tovarne se je novi lastnik v kupni pogodbi obvezal, da bo pustil tovarno naprej obratovati in da bo obratovanje moderniziral. Obvezal se je tudi, da bo osnovni kapital Arland AG povečal za 25 milijonov šilingov, s čimer bi bil preprečen postopek konkurza te družbe.

Doslej je novi lastnik že predložil bančno garancijo za 16 milijonov šilingov, ostali znesek povečanja osnovnega kapitala pa bi moral biti zagotovljen tekom večerajšnjega dne.

Kakor že v primeru nakupa Arland AG po nemškem podjetju, je tudi v tem primeru pričela spet rovariti avstrijska papirna industrija, ki nosi — kot smo že pisali — glavno krivdo, da je prišla Arland AG in z njo Rebrca na rob propada, njeni delavci pa v nevarnost, da zgubijo delovno mesto. Ne glede na to je bilo vendar še v sredo zagotovljeno, da bo novi lastnik pravočasno povečal svoj osnovni kapital, s čimer bi bil zagotovljen obstoj Rebrce.

Četrta matura na slovenski gimnaziji

V sredo minulega tedna je bila na slovenski gimnaziji v Celovcu zaključena letošnja matura, četrta po vrsti. K maturi je bilo od 24 učencev osmega razreda pripuščenih 23. Pismeni del mature je bil od 13. do 17. maja, ustni del pa med 13. in 15. junijem.

Od učencev, ki so bili pripuščeni k maturi, jo je pred izpitno komisijo opravilo 21, dve dijakini pa sta bili zavrnjeni v enem predmetu na jesenski termin. Z odliko so opravili maturo Emica Knaus, Marija Kuežnik, Jože Strauss, Rozvita Vosperek in Dana Zwitter. Poslednja ni le mature opravila v celoti z odliko, marveč je tudi prej v vseh osmih razredih opravila zaključne izpite v vseh predmetih z odliko. Ko ji je ravnatelj dvorni svetnik dr. Jožko Tischler k temu izrednemu uspehu čestital, je dejal, da v 39 letih svojega delovanja kot šolnik takega primera še ni doživel.

Vsem maturantom naše najiskrenejše čestitke!

O B J A V A

DRŽAVNE GIMNAZIJE ZA SLOVENCE

Sprejemni izpiti za prvi razred so 9. julija 1966 ob 8. uri zjutraj. Učence prijavite ali ustno v šolski pisarni ali pismeno na naslov »Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen in Klagenfurt, Lerchenfeldstraße 22« do 1. julija 1966.

Za prijavo so potrebni naslednji dokumenti: rojstni list, dokaz avstrijskega državljanstva in na dan izpita zadnje spričevalo, ki ga bodo učenci dobili na dosedanji šoli 8. julija 1966. Popis učenca pošlje šola direktno na gimnazijo. Pri izpitu bodo učenci vprašani v slovenščini, nemščini in računstvu in sicer iz snovi, katere je predpisana za četrto šolsko stopnjo.

Glede sprejema v višji razred pa je potreben razgovor z ravnateljem.

Ravnateljstvo

NAŠI PEVCI V ŠT. VIDU

V soboto 11. in v nedeljo 12. junija je bil v Št. Vidu ob Glini tradicionalni peti festival koroške narodne pesmi. Udeležbo je tokrat prijavila tudi Slovenska prosvetna zveza, ki je na festival poslala svoj podjunski moški zbor pod vodstvom Foltija Harimana. Na festivalu je nastopilo skupno 48 pevskih zborov z več kot 1000 pevskami in pevci. Naš zbor je zapel štiri pesmi in žel zanje obilno priznanje.

TO IN ONO IZPOD SONČNEGA TURJA

Prišel je čas, ko spet pričakujemo letoviščarje. Nekaj jih je že tu. Spet bo treba skrbeti zanje, da se bodo udobno počutili, ostali med nami in nam dali zasluzka.

S svoje strani se zelo trudimo, da bi pridobili letoviščarje, odbija pa jih cesta, ki je polna kotanj in prahu. Upali smo, da jo bo dežela vsaj do letos zboljšala in uredila; kakor pa kaže, je bil naš up spet zaman. Radi bi že zvedeli za resnični vzrok, zakaj nas na tem področju tako zapostavljajo, ko pa so naši kraji tako lepi in letoviščarjem razgledi od Sv. Lucije na Gori tako prikopni.

Gotovo bi se z dodatnim zasluzkom, ki bi ga nam dali letoviščarji in ki ga tako potrebujemo, pri nas marsikaj precej zboljšalo. Mislim, da bi se precej obrnilo na boljše tudi v kmetijstvu, ki sedaj kaže znake zaostalosti. Lepša bi bila potem naša žitna polja in naša krompirišča, pa tudi po travnikih bi po malem izginila plevelna zelišča, vse znamenja naše zaostalosti, pomanjkanja denarja in preobremenjenosti z delom. Večje število letoviščarjev bi gotovo tudi v kmetovanju privedlo do sprememb na boljše, ker bi z neposrednim vnovčenjem svojih pridelkov znali vrednost in potrebo kvalitete le-teh bolje ceniti, kakor jo cenimo sedaj.

Tako bi se torej z urejeno cesto lažje vključili v gospodarski razvoj, kakor ga gledamo pri naših rojakih širom po Podjunu, po Rožu in pri Zilji, ki jih tem potom spet enkrat lepo pozdravljamo.

Marija Vogelcnik:

Papirnata prijateljica

Naša Špela je sama doma. V postelji leži in bolna je. Pravzaprav je bila bolna in zdaj ni več. Bolezen je odšla, Špela pa mora še vedno ležati in ne sme skakati in se ne sme prehladiti in ne sme prepevati, da se bolezni ne vrne. Kot bi prav na to čakala pred vrati!

Špela tudi v šolo ne sme. In vendar bi bilo tako lepo stopiti v razred. Vsi bi se razveselili in učiteljica bi jo čisto posebej pozdravila.

To bi bilo perfektno.

Toda Špela ne sme v šolo. Lepo mora ležati v postelji in čakati na mamo, ki je odšla na trg. Zdehati mora in čisto nobenega smisla ne bi imelo ne jokati ne tožiti, ker je nihče ne bi slišal.

Ta presneta bolezen je res dvakrat presneta. Prve dni je bilo še nekam prijetno; malo je bilo sicer Špelci slabo in čisto malo se ji je tudi vrtele v glavi; vendar je bilo imenitno, ker ji je bilo treba samo vzdihniti, pa so se že razvrstili pred njo keksi in malinovec in limonada in jabolka.

Potem je prišlo tisto grdo popoldne, ko so hotele vse rože s stene pasti nanjo. Vrtele so se in ona jih je morala šteti: ena, dva, tri, štiri, pet, šest. Vsaka roža je bila večja od prejšnje, vsaka je prišla bliže in je visela že čisto nad njeno glavo in je strašno vreščala; potem so skočile nazaj na stene. In spet je šlo znova: ena, dva, tri, štiri, pet, šest. Vsaka roža je bila večja od prejšnje, vsaka je prišla bliže in je visela že čisto nad njeno glavo in je strašno vreščala; potem so skočile nazaj na stene. In spet je šlo znova: ena, dva, tri, štiri, pet, šest.

Še dobro, da je dal zdravnik nekaj grenkega in je Špela zaspala. Ko se je zbudila, so bile rože lepo urejene po steni in so čisto tiho čepele in se jim sploh ni videlo, da znajo biti tako hudobne.

Zdravnik pa je rekel, da je Špelci padla vročina in da je že zelo zdrava, samo dva dni mora vseeno ostati lepo in mirno v postelji in štiri dni ne sme v šolo.

Mirno? Kako naj leži mirno v postelji?

Špela je že lahko mirna, kadar ji mama pripoveduje pripovedko. Tudi takrat je lahko mirna, kadar se bratec prikrade v sobo in ji posodi svoj avtomobilček ali podari frnikulo. In tudi takrat je lahko mirna, kadar ji očka razlaga, kako rastejo rože in kaj delajo danes čebele. Tudi takrat ni težko biti mirna, kadar dobi iz šole pošto. Celotako takrat kadar jo obišče zdravnik in ji pogleda jezik, je lahko mirna.

Toda zdajle, prav zdajle je to zelo težko. Sama je in nikogar nima, da bi se z njo pogovarjal. Nobene prijateljice.

Špela je zelo slabe volje.

In iz same slabe volje poišče svinčnik, ki ji je bil včeraj zlezal pod blazino; in papir, ki ga je bila mama položila pod skodelico, da se ne bi preveč umazal stol, ki je primaknjen k postelji.

In si nariše prijateljico.

Nariše ji lepo glavo in velike oči z dolgimi trepalnicami; nariše ji kodraste lase, kot jih ima mama, kadar pride od frizerja; vsak las navije posebej, vsakega spremlja od temen do rame.

Nariše ji majhna usta; pa uhanе v ušesa; pa široko, široko krilo. In čevljičkom nariše visoke pete, kot jih ima mama, kadar gre v gledališče.

Potem zleze iz posteljice in z bosimi nogami potipa hladni parket in hitro hitro teče do svoje šolske torbe, pa izvleče škaflo z barvami. In smukne spet lepo nazaj pod odejo.

Zdaj je imela vse, kar je želela. Z najlepšo barvo je poslikala prijateljico krilo, z drugo najlepšo barvo bluzo in lase in uhančke in ogrlico in prstanček, ki je bil čisto tak, kot ga ima njena sošolka, in kot bi ga tudi Špela strašno rada imela; pa mama trdi, da je za to še premajhna.

Tega Špela pravzaprav ne razume; zakaj pa v trgovini prodajajo take majhne prstan-

čke za otroke, če je Špela premajhna zanj. Za koga so sploh tisti prstančki, če so otroci zanje premajhni?

Špela je prebarvala tudi čevljičke in nogavičke in torbico in pentljo. Potem je poiskala v maminu škafli — samo ne povejte tega njeni mami — drobne zakrivljene škarjice, ki jih rabi mama samo za striženje nohtov.

Izrezala je punčko in si jo položila na odejo.

In imela je svojo drago prijateljico.

In kazalec na uri je pohitel.

S tako prijateljico je seveda kar precej dela. Špela je narisala in pobarvala celo vrsto lepih oblek zanj. Ena je bila taka, kot bi jo Špela rada dobila za god; pobarvala jo je z najlepšo barvo iz škafle. Potem je izrezala tako obleko, kot jo nosi sošolka s prstanom; potem še tako, kot jo je imela baletka v gledališču; in še eno, kot jo obleče mama, kadar gre z očkom na sprehod.

Poleg oblek je papirnata prijateljica potrebovala še posteljico, pa mizo in stol, pa omaro za obleke in predal za šolske knjige, ker bo tudi ona hodila v šolo. Vsak otrok mora v šolo in šola ne pozna izjem.

Špela je risala in barvala in strigla; papirčki so leteli na vse strani.

Kazalci na uri pa so hiteli in hiteli.

Ko je prišla mama s trga, je sicer najprej rekla:

Kakšen nered pa si napravila, Špela? Koliko papirčkov si nastlala po tleh; pa še s postelje si vstajala, čeprav ti je zdravnik prepo-vedal.

Potem pa je prinesla novega papirja in tudi tiste okrogle škarjice, ki so za majhne otroke. Špela sicer ni več majhen otrok, ker hodi že v šolo; tiste okrogle škarjice pa vseeno papir zelo dobro strižejo.

Zdaj dela Špela še hišo iz papirja, tako s streho in opekami na njej in z okni in vrati, ki se odpirajo. Vanjo razporeja mizo in stole in omaro in posteljo. Okrog Špelce ležijo papirčki, tisti drobni in sitni, ki se prilepijo na tla in ki jih je zelo težko pometati.

Toda mama ni nič huda, čeprav vsaj petkrat na dan pobira papirčke in čisti posteljico.

In Špela se igra s svojo papirnato prijateljico in se pogovarja z njo.

Čas pa hiti in kazalec se obrača in jutri bo Špela že smela spet v šolo.

Nečimrna Ajagaga

(Eskimska pravljica)

Nekoč je živela deklica, ki so jo klicali Ajagaga. Bila je zelo ljubka in vsak jo je imel rad.

Vsi so rekli, da je najlepša in da ni lepše od nje.

Ajagaga se je prevzela. Često se je ogledovala v zrcalu in sama sebi je bila vedno bolj všeč.

Ogledovala se je v bleščečih bakrenih posodah, v mirni vodni gladini, kjer je le mogla.

Postajala je zmeraj bolj lena, kajti ni ji bilo mar dela, le samo sebe je občudovala.

Nekoč ji je rekla mati:

— Pojdi in mi prinesi vode, hčerka!

Ajagaga je odgovorila:

— Saj bom padla v vodo.

— Pa se drži za grm, je rekla mati.

— Grm lahko izrujem.

— Drži se za močan grm.

— Saj mi bo razprskal roke.

— Natakni rokavice.

— Raztrgale se bodo, se je odrezala deklica in se zasukala, da bi se občudovala v bakreni posodi.

— Pa si zašij rokavice.

— Zlomila bom iglo!

— Vzemimo močno iglo!

— Zbodla se bom v palec.

— Natakni si naprstnik.

— Saj ga bom strla.

Tedaj je prišla sosedova hčerka, ki je vse to slišala.

Rekla je materi:

— Dajte mi kollić in prinesla vam bom vode.

Šla je k reki in prinesla vode.

Medtem je mati zamesila testo in spekla ponvičnike na razbeljenem ognjišču.

Ajagaga je zagledala dišeče cvrtje in je zakričala:

— Mama, daj mi ponvič-

nikel!

— Vroči so, hčerka. Ope-

kla se boš.

— Nataknila si bom rokavice, je rekla Ajagaga.

— Rokavice so mokre.

— Posušila jih bom na soncu.

— Postale bodo trde.

— Saj jih bom omehčala.

— Roke te bodo bolele, hčerka, je odvrnila mati.

— Čemu bi se trudila. Tvoja lepota bo trpela. Raje bom dala ponvičnike sosedovi hčeri.

Tedaj se je Ajagaga raz-

jezila. Stekla je k reki in se zagledala v svojo podobo na vodni gladini.

Sosedova hčerka pa je jedla ponvičnike.

Ajagaga se je ozrla. Gledala je sosedovo hčer in stegovala za ponvičniki vrat, da se ji je daljšal in daljšal.

Tedaj je rekla sosedova:

— Ajagaga, vzemi ponvičnike. Saj ti jih rada dam.

Še bolj se je razjezila Ajagaga. Besno je zasikala, razprla je prste in pobledela od same jeze. Nato je zakrčila z rokama in spremenili sta se ji v krili.

— Ne maram nič-č-česar, je siknila med zobmi.

Ni več vzdržala na bregu, temveč je skočila v vodo in se spremenila v belo gos.

Hkrati pa je kričala:

— Ah, kako sem lepa, kako lepa!

Plavala je in plavala, dokler ni pozabila človeške govorice. Na vse besede je pozabila, le svojega imena ne.

In da je kdorkoli ne zamenja s katero drugo, manj le dala ponvičnike sosedovi po deklico, kriči zmeraj, brž ko zagleda človeka:

— Aja-Gaga-Gaga.

FRANCE BEVK:

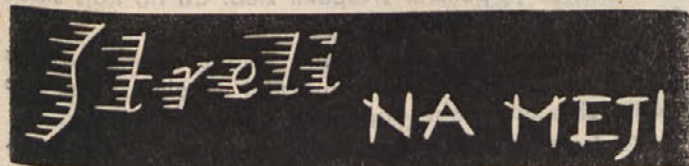
Sveti, lunica

Sveti, sveti lunica,
vsa medena, vsa rumena,
z zlatim plotom ograjena.
V lunici je črn kovač,
črn kovač kot kak rogač;
če kdo mamice ne uboga,
če se cmeri, sitnost stresa,
brž ga zgrabi za ušesa,
ga na lunico prikuje,
tam naj joče in zdihuje.
Če pa pridni ste, otroci,
kladivo mu poje v roci
in igračke zlate kuje,
da vas z njimi obdaruje.

Kuj, kovačke — kuj, kovačke!
skuj za bratca zlat kolaček,
a za sestro zlat voziček!
Kaj pa zame? Dva konjička,
dva stremena in zlat biček.
Pa na lunico rumeno,
z zlatim plotom ograjeno
v dir se bomo popeljali,
se s kovačkom poigrali
in s kolačkom se sladkali.

Janez Svajncer:

16

Zvečer je Cmager v zaporu zmučen obležal na podzemlju. Vsi udje so ga boleli, misli pa niso bile trudne. Stražnik ga je pohvalil in na srečo ni opazil, kako se je na njivi ogledoval na vse strani. Do bližnjega grmovja je bilo samo nekaj skokov. Pobeg mora uspeti, sicer bo lahko le še sanjal o njem. Žena bo od veselja zajokala in otroci se mu bodo obežali na vrat in vzklikali: "Očka, kako ste kosmatil!"

Naslednji dan je tako pridno oral, da mu je stražnik ponudil cigareto. "Zaslужil si jo. Če boš tako priden, bo jutrišnjem njiva zorana."

Na robu njive je spustil plug iz rok, skočil, se spotaknil in padel po zemlji. Pastir ga je začudeno pogledal; v tistem trenutku je tudi stražnik obrnil glavo proti njima.

"Hudič prokleti," je drhteč skušal prikriti svoje razburjenje.

"Jaz sem si že tudi obrezal noge na stnišču," je pripomnil fant in pognal vole.

Sonce je bilo vedno nižje. "Zdaj urno skoči, brž!" se je oglasilo v jetniku. In ubogal je ta glas in kakor senca hušknil mimo pastirja. Na nič drugega ni mislil, kakor da bi čimprej dosegel gozd. Nad glavo mu je zažvižgala krogla. Še ena. Toda tudi ta ga ni zadela. Prerinil se je skozi grmovje in ni čutil ostrih bodic, ki so mu ranile obraz do krvi.

Pastir si je brisal oči in zaprepaščeno zrl za beguncem in za stražnikom, ki je brezglavo tekkel čez krtine proti gozdu.

21

Vinko je ostal v postelji. Domači so mislili, da je zbolel. Silno mu je razbijalo v glavi in od jeze si je pulil lase. "Kdo mi bo povrnil škodo za rejene vole? Cmager je kriv, ta tepec! Oh, moj denar!" je vzdihoval v solzah. "Cmager mi je napravil težke tisočake!" In že je namesto obupano govoril škodoželjno: "Pretepejo naj tega capina, da si bo zapomnil za vse življenje!"

Šele Anza mu je pregnal mračne misli. "Onstran meje so mi zdijali volil Ustrašili so se temne postave v snegu."

"Je bil avstrijski finančar?"

"Kje pa, tisti kmet je zapeljal v vinograd kup gnoj!"

"To ni smešno. Na meji je vedno nevarno."

In da bi pozabil na skrb, je zavil v Mačkovo gostilno. Prisedel je k učitelju Brezniku in Lini. Učitelj je imel na mizi pred seboj kozarec z vinom (ko je prišel v Šentpavel, je pil samo kisel vodo; a gostilničarji so znali spreobrniti abstinenta) in poslušal Mačkovo hčer Lino. Nenehno je čebljala, upirala vanj svoje zelenosive oči in se ni sramovala, kadar je zamenjala kakšen pojem.

Ko je Štefka, ki je prinesla vina, opazila med gosti Vinko, je uprla roke v bok in se pošalila: "Boš šel nocoj h dekletu pod okno, da si tak, kot bi te vzeli iz škaflet?"

Zardel je in se pogledal po obleki.

"To je lepo blago," je rekla in ga uščipnila v roko nad komolcem. "Še jaz bi se zagledala v takega fanta."

Čutil je, kako mu je kri udarila v glavo, in boječe menil: "Če bi se ti v mene zagledala, bi se tudi jaz vate."

V šali izrečene besede so se čez nekaj dni uresničile. V mestu je prodal drobnarije, ki jih je bil prinesel čez

mejo, na kegljišču pri Senici je pustil nekaj stotakov in se slabe volje pripeljal z avtobusom do Mačka. Naročil je četrt kuhanega vina, gledal slike v časniku in bil prijetno presenečen, ko je stopila v pivnico Štefka.

"O, ti si tukaj!" Postregla je gostom in nato prisledla k njemu.

"Ti si se spremenil, Vinko," je dejala polem, ko sta se pogovarjala o vsakdanjih dogodkih.

"Kako se mi pozna to?" se je začudil in srknil iz kozarca.

"Znal si se nasmejati od srca," so mi povedali, "in vedno si vedel kaj zanimivega. Ali molčiš samo v družbi deklet?" Izzivalno ga je pogledala, našobila usta in se nasmejala. Nocoj mora zvedeti, kako je z Vinkom. Ni napačen fant, njegov oče je trden kmet, gotovo bo po njem prevzel grunt. Gospodinji, ki bo prišla v hišo, ne bo slabo. Ona je že v letih. (Če jo ima fant rad, ga ne bo motilo, da je tri leta starejša.) Doma ne bo mogla ostati vedno, ker bo po očetu gostilno gotovo prevzel brat, ki se je izučil za mesarja. Zlomil si je nogo pod kolenom in že zaradi tega ga ne bodo silili od hiše.

"Še pol litra," je klical eden izmed gostov.

Vinko je gledal za njo, kako se je urno sukala po sobi. Nikdar je ni ogledoval tako natančno. Zdaj se mu je zazdelo, da bi bila primerna zanj. Bala, ki jo bo dobila za poroko, ne bo majhna. Na kuharskem tečaju je bila, vsako delo zna prijeti v roko, vesti se zna tudi med bolj-šimi ljudmi.

En sam pogled ji je povedal vse.

"Pred vrati te bom počakal," je zašepetal.

"Ti si poreden," je odgovorila in mu položila prst na usta.

Ni čakal zamen. "Povej, kaj bi rad," je nemimo

Če so otroci bos

»Ali sme poleti otrok tekati bos naokrog? Ali ni videti čudno, če ga pustim iz hiše bosa in ali ni tudi nevarno?« Tako in podobno sprašujejo številne matere, predvsem seveda v mestu, vedno pogostejše pa tudi na podeželju, kjer prav tako čedalje bolj prihaja »iz mode«, da bi v poletnih mesecih hodili zunaj bosi. Sploh so današnje življenjske navade precej spremenile odnos do tega vprašanja, saj smo se močno pomehkužili in mislimo, da brez obuvanja ni mogoče ven iz hiše.

Kaj pravijo k temu strokovnjaki — pediatri? Zatrjujejo, da je hoja z bosimi nogami bolj koristna kakor škodljiva. Pravijo, da ima vsak drugi otrok zaradi neprimernih čevljev nekoliko pohabljenega nož, če smemo ta pojav imenovati s tako ostrim izrazom. Vsekakor je res, da neprimerno obuvanje lahko zapusti na nogah neprijetne posledice; mnogokrat pa se zgodi, da nastanejo težave zaradi tega šele v poznejših letih.

Samo v bosem stanju dobi noga svojo prirodno lego. Čim manj jo obremenjujemo ali omejujemo s čevlji, tem bolj se učvrsti in okrepi, koža postane manj občutljiva za odiske, ki nastanejo zaradi pritiska usnja nanjo. Posebno otrokom, ki se jim noge potijo, priporočajo zdravniki boso brez čevljev. Ugotovili so tudi, da so otroci, ki so mnogo bosi, manj občutljivi za razne prehladne bolezni.

Načelno bomo torej otroku, če mu dovolimo hoditi brez obuvanja, samo koristili. Pač pa se je treba tudi tukaj ravnati po določenih »zakonih«, da se korist ne bo spremenila v škodo. Posebno v začetku, dokler se stopala ne utrduje, naj bi otrok tekal bos samo po pesku in travniku. Previdni moramo biti pri sveže pokošenem travniku, kjer ostre bilke lahko ranijo stopala; zlasti pa velja to za cesto, kjer ležijo razni odpadki, kot na primer drobci stekla.

Vsak večer, ko otroku umivamo noge, skrbno pregledajmo, če se ni kaj ranih, saj postane otrok občutljiv za poškodbo navadno šele potem, ko se je že zagnojila. Posebno pazite na treske, da jih boste pravočasno izvlekli iz stopala. V primeru, da si otrok rani nogo, je treba počakati, da se bo rana povsem zacelila in šele potem otroku spet lahko dovolimo, da je bos.

Več sistema — manj dela!

Pri pospravljanju stanovanja dostikrat pozabljamo, da je tudi to delo potrebno opravljati po nekem določenem zaporedju in s poslušom za organizacijo. Ne bo napak, če vas spomnimo na »drobnarije«, s katerimi se srečujete vsako jutro oziroma dopoldne.

— Posteljino je treba vsak dan prezračiti. Torej jo boste takoj po vstajanju odnesle na stole ob odprtem oknu in jo prepusile svežemu jutranjemu zraku. Potem stresite rjuhe in jih spet naravnajte na postelje, da se tudi le-te prezračijo.

— Medtem pospravite v omaro obleke, ki jih ne boste oblekle in ki ste jih prejšnji večer odložile. Ne pozabite pa, da morate tudi nje stresti in — če je treba — tudi skrtati.

— Če nimate sesalnika za prah, poberite prah s parketa z mehko krtačo na dolgem ročaju. Položite ga lahko z mehko krpo, ki ste jo ovile na isto krtačo.

— Dvakrat tedensko premažite tla prav na tanko z loščilom, ker jih boste le tako lažje vzdrževali.

— Prah s pohištva boste najlepše pobrale s pernatim omelom, ki ga dobite v trgovinah.

— Od časa do časa morate pomisliti tudi na lestence. Za njihovo čiščenje uporabljajte prav tako pernat omelo, ki pa ga ovijte z mehko flanelasto krpo.

spregovorila. »Ne smem ostati predolgo. Gostje me bodo pogrešali.«

»Lahko jim rečeš, da si bila v kuhinji.« V temi je iskal njeno roko in jo z drhtečimi prsti stiskal v svoji. Česar si ne bi upal trezen, je napravil zdaj. Ni je več spraševal, samo drgetal je od poželjivosti, ko je svoje, po vinu dišeče ustnice približal njenim.

»Bodi pameten, zato nisem prišla za teboj,« se je branila, vendar ga ni odrinila od sebe, ko jo je poljubil.

Tedaj je od nekod prišel Keglav Mirko, posvetil z baterijo in se naredil, kot da ni opazil zaljubljenec.

Štefka si je od sramu zakrila oči in zbežala v hišo.

Vinko ni rekel nič, temveč je pijano strmel v prižgano baterijo.

»Greš že domov?« je s poudarkom vprašal Mirko in brezbrizno zavil v gostilno.

Tako se je začel. Vinko ne bi mogel reči, da se je kdo ve kako zagledal v Štefko. Ko je njegov oče zvedel za to, ga je posvaril: »Star si dovolj, le glej, da ti ne bo nekoč žal. No, Štefka ni napačna. Lepota tudi ni vse. Tvoja nevesta mora biti bogata, da ne bo prišla praznih rok v hišo. Mačkovi imajo vsega dovolj, a tudi naše kašče niso prazne. Si že govoril z njenim očetom?«

Spomnil se je župnikovih besed v cerkvi: »Kjer je ljubezen med možem in ženo, tam je tudi blagoslov.« Njegov oče pa je pravkar rekel, da je le tisti zakon srečen, ki ga dovolijo starši svojemu otroku. Kakor potnik na križišču brez kačipota je ostal v svojih mislih in ni vedel dalje.

»Oče, vi povprašajte pri njenem očetu. Z njo se bom zmenil že sam.«

Rajs in Maček sta imela čiste račune in pri dogovoru nista prišla navskriž. Liter vina sta izpila na zdravje in srečo svojih otrok.

Tudi hladilnik je potreben nege

Kakor vsak drugi del naše kuhinjske opreme, tako je tudi naš hladilnik potreben nege; našo skrb bo poplačal v dvojnem smislu — vedno čist bo v okras kuhinji, predvsem pa nam bo dalj časa služil. Ne glede na to, kakšen hladilnik imamo, potrebno je, da ga vsakih štirinajst dni očistimo, saj je v našo korist, če je čimbolj čist. Brž ko se v izparjevalcu nabere pol centimetra ledu, ga moramo odtajati, ker sicer hladilnik hladi slabše, ker led preprečuje dobro kroženje hladnega zraka. Seveda moramo pri notranjem čiščenju — po možnosti pa tudi pri zunanem — hladilnik izključiti.

Da bi se led čimprej odtajal, vzamemo vročo vodo, toda ne vrele. Nalijemo jo v kako pločevinasto posodo, nikakor pa ne v posodico za kocke ledu, ker bi vrela voda lahko poškodovala plast, s katero je posodica namazana in ki preprečuje, da se le-ta ne prilepi na izparjevalec. Če v njem tudi takrat, ko ga nameravamo čistiti, slučajno hranimo kakšna zmrznjena hranila ali že pripravljene zmrznjene jedi, jih za ta čas zavijemo v več plasti časopisnega papirja, da se ne segrejejo medtem, ko je hladilnik izključen.

Kadarkoli se nam v hladilniku kakšna stvar polije, jo takoj pobrišimo, kadar pa vsega čistimo, ga popolnoma izpraznimo. Za čiščenje si pripravimo blago milnico kakega nediščnega detergenta. Raztopina sode bikarbone (3 do 4 žlice na liter vode) odstrani vsak nezaželen vonj.

Pri čiščenju vzamemo iz hladilnika žične mreže, posodico za led, odkapno posodo, posodico za maslo, plastično posodo za zelenjavo in jih prav tako operemo v milnici. Voda je lahko topla, a ne vroča, da ne poškoduje plastične mase in stekla. Tudi za pomivanje bolj umazanih mest ne smemo uporabljati grobih sredstev.

Tanke cevi, ki so nameščene z zunanje strani zadaj ali spodaj, moramo vsaj enkrat na leto očistiti prahu in nečistoče, ki se nabirata na njih, da je hlajenje spet popolnejše.

Te cevi namreč vlečejo toploto iz hladilnika in se pri tem segrevajo. Najbolje in najhitreje jih osnažimo s sesalcem za prah, sicer pa z navadnimi ščetkami.

Hladilnik je treba negovati tudi od zunaj. Po navadi je dovolj, da ga umijemo z milnico, ki jo potem dobro izperemo s čisto vodo, nato pa dobro osušimo s suho krpo. Temeljito je treba oprati in osušiti tudi gumijasti trak na notranji strani vrat. Trajal bo dalj časa, vrata se bodo bolje prilegala, poraba električnega toka bo manjša. Če pa hočemo, da se bo hladilnik še bolj svetil, ga lahko očiščenega namažemo s kakšno zaščitno polituro, nato pa dobro zdrgnemo s krpo.

Kadar odhajamo z doma za več kakor teden dni, hladilnik izključimo, izpraznimo, vrata pa pustimo nekoliko priprta, da v njem ne bo nastal kak neprijeten zadah.

Pravilno sončenje je zdravo

Nekaj milijonov let nam že sveti in prav toliko nam verjetno še bo svetilo to naše sonce, pa vendar ga še vedno ne poznamo popolnoma in ne vemo za vse njegove lastnosti. Zdravljenje s sončenjem je verjetno prav tako staro kot človeštvo, saj so že stari Egipčani, Grki in Rimljani poznali vrednost tovrstne terapije.

Od samega utrjevanja kože na sončnih žarkih do pravega zdravljenja nekaterih bolezni pa je precej vmesnih stopenj. Velika večina ljudi ga v polletju uporablja le za prvo. Med njimi je tudi nekaj predstavnikov obeh spolov, ki jim tudi utrjevanje ni glavni cilj, ampak samo sredstvo, s katerim lahko poudarijo kontrast bele srage na zagoreli koži.

Torej sončenje da, samo kako?

Za začetek poletja naj bi veljali dve pravili: nikoli na sonce predolgo in za začetek nikoli opoldne med 12. in 15. uro, ko je sonce najmočnejše. Včasih je veljalo pravilo, da prvo sončenje ne sme trajati dalje kot pet do deset minut. Tako stroga ta stvar sicer ni, pretiravanje pa seveda lahko škoduje. To velja predvsem za otroke po prvem letu starosti. Do takrat pa smejo biti izpostavljeni direktnim sončnim žarkom po vsem telesu res samo kratek čas, minuto ali dve, in še to tako, da nikdar direktno ne gledajo v bleščeče sonce.

Takoj k tema dvema praviloma pa je treba omeniti še neko zmotno ukrepanje, ki je precej v navadi. Ko gredo ljudje prvič na sonce, se povprek in povprek namažejo z mastno kremo, oljem ali podobnim, misleč, sedaj pa jim sonce ne more škodovati. Popolnoma napačno! Tisti, ki tako mislijo, si bodo prav gotovo nakopali sončarico, zakaj sončni žarki se prav malo menijo za plast maščobe, ki jo nanesejo na kožo. Druga stvar je seveda, če si namažemo kožo s tako naravno maščobo potem, ko smo zvečer opazili, da nas je sonce preveč opeklo. V tem primeru se res malo bolje počutimo, ker preprečimo neprijetno ščemenje po koži in bolečine se deloma ublažijo. Torej maščobo po sončenju; pred sončenjem sicer tudi lahko, samo pazite, opeklo vas bo prav enako na suhi kot na mastni koži.

Za nekatere bolezni je sonce pravo zdravilo,

Drobni nasveti

■ Madeže od muh odstranimo z bronziranih predmetov s krpico, namočeno v salmiak, nakar s suho krpo predmet spoliramo. S pohištva odstranimo mušje madeže s krpico, ki jo namočimo v čisti špirit in s suho krpo zdrgnemo. Z nežnih tkanin (senčnikov, blazin itd.) pa odstranimo madeže z močno razredčenim špiritom ali salmiakom.

■ Stare rokavice iz perilnega usnja razrežemo na dober centimeter široke trakce, ki jih nabereimo na kos motvoza in zvežemo. Tak šop lahko uspešno rabimo za čiščenje oken.

■ Slamnate obloge sten čistimo najbolje s slano vodo. Vanjo namočimo gobico, jo ožmemo in zdrgnemo z njo obloge. S suho brisačo nato obloge skrbno obrišemo. Nečistoča bo izginila in obloga bo spet sveža.

na primer za luskavico in podobne kožne bolezni, posredno zdravi tudi rahitis. Z utrjevanjem splošne telesne odpornosti pa pomaga vedno in povsod.

Se opozorilo tistim, ki ne smejo na sonce. To so ljudje, ki imajo visok krvni pritisk, ljudje s kroničnim glavobolom in vsi tisti, ki so že kdaj preboleli kako hujšo poškodbo glave. Na splošno naj velja, da je pri sončenju vsake vrste še vedno najbolje imeti glavo v senci, pa čeprav samo pod širokimi krajci slamnika.

Poskusite!

OSVEZUJOČE MLEČNE PIJACE

Ali ne bi v poletni vročini pri kosilu opustili toplo juho in jo nadomestili s hladno osvežujočo pijačo po kosilu? Kaj zmešamo za tako pijačo?

Osnovna sestavina je mleko, sladka smetana ali jogurt. Dodajamo pa razno sadje, sveže ali vloženo, sadne sokove ali sirupe, če pa ni drugega pri roki, je dobra tudi marmelada. Če hočemo pijačo izboljšati, ne pozabimo na kavo, kakao, mandlje, orehe, med, za krepke koktajle pa še dišave in alkohol. Z dodatkom jajc pijače še obogatimo s kalorijami, da so izdatnejše in bolj nasičene.

Priprava teh pijač je seveda najbolj preprosta s električnim mešalnikom, gre pa tudi brez njega. Tukaj vam navajamo nekaj primernih receptov.

● Rdeča čaša: skodelica mleka, žlica sladkorja, pol skodelice jagod ali malin, vaniljin sladkor, po želji pol žlice ruma.

● Marelična čaša: tri četrti skodelice mleka, pol skodelice marelic, sladkor; vse skupaj stepamo, zlijemo v visoke čaše in zalijemo s sodo.

● Čaša iz črnega ribeza: pol skodelice sladke smetane, pol skodelice mleka, pest zmletih mandljev, sladkor in skodelica ribezovih jagod.

● Sestavljena čaša: raznovrstno sadje, sladkor, mleko, kozarec konjaka.

● Amazonka čaša: banana, sok pol limone, tri velike žlice sladkorja, kocka ledu, tri žlice soka črnega ribeza in pol skodelice mleka.

● Jabolčna čaša: naribana jabolka, pakirana z limoninim sokom, sladkor, cimet in skodelica mleka.

● Čaša iz zelene: osminko gomolja olupljene zelene naribamo na droben ribež, sol, poper, kocka ledu, kozarec mleka.

»Če se imata rada, naj se vzamesta,« je rekel Maček in stisnil kmetu roko.

»Kar škoda se mi zdi fanta, da bi ostal na gruntu. Najbolj pametno bi bilo, da bi imel gostilno, kakor je tvoja.«

Maček je pregnal nadležno muho, ki mu je letala okoli nosa in predlagal: »Zložila bova skupaj toliko, da bosta otroka začela na svojem.«

»Moj fant je tudi že prihranil čedno vsoto denarja. Vsi trije bomo dali, pa bo.« —

Vinko si je kupil motorno kolo, da bi se postavil pred nevesto. Vaščani so ga občudovali in mu bili nevoščljivi in financar Majner je pomežiknil: »To je dokaz več, da je na nepošten način prišel do denarja.« In te njegove besede so bile tudi vse.

V mestu mu je rekel mešetar: »Slišal sem, da se boš oženil. Nekaj sem našel zate.«

»Za čez mejo?«

»Tokrat bo za mlada zakonca. Blizu mesta vem za posestvo, kjer bi si ti lahko postavil lepo vilo.«

Ko se je vračal z motorjem, je neprestano mislil na mešetarjeve besede. —

Anza je zvedel, da je Močnikov Peter zahajal k Lojziki. Celo Kata mu je nagajala:

»Mene nisi hotel imeti rad, pri oni si padel skozi.«

»Pri kateri?« se je vznemiril in komaj čakal, da bi zvedel še več. Spustil je držaj na kolesu in zaustavil slamoreznico.

Dekla se je obregnila: »Saj veš, da mislim tisto, za katero si lazil že od poletja. Zdaj ti jo je drugi prevzel.« Zbadljivo je prsnila: »Hi, hi!«

»Ti, ne delaj se norca!« je zakričal in ji vrgel v obraz pest zrezane slame in koruznice.

Kata si je popravila ruto in izpljuvala nesnago.

Potlej se je pomiril. »Napolni žleb. Če bo Rajs slišal, da je stroj tiho, bo takoj tukaj.«

Enakomerno je vrtil železno kolo z dvema kosama in prah mu je silil v nosnice in padal na pljuča. Dekla je polnila žleb in z nogo poganjala slamoreznico.

Občudovala je njegove močne roke in čez čas vprašala: »Si jo imel rad?«

Ni ji odgovoril, saj ji ni treba vedeti, da mu je hudo.

»Ona bo šivilja. Ti boš potreboval ženo, ki bo morala prijeti za vsako delo in vzdržati na njivi v najhujši vročini.«

»Hvala lepa za tvoj nauk. Nazadnje mi boš še rekla, naj si poiščem deklo po tvoji volji.«

»Prestar si že, da bi se izučil za obrtnika. Hlapec boš moral ostati. Če bi se lahko oženil na gruntu, ne bi nič rekla. A sam vidiš, da kmečkim dekletom hlapci niso po volji.«

Moral je priznati, da ni tako neumna. Spomnil se je, kako mu je nekoč na kuhanju zabrusilo kmečko deklo: »Kaj me tako gledaš! Si že lahko poiščem boljšega, kakor si ti.« —

Ko je tistikrat v kleti čistil sode, ga je poklical Vinko: »Pohiti! Čez mejo boš šel po kamenčke, vžigalnike in saharin.«

»Silingov nimam dosti. Dinarjev trgovec ne bo vzel rad.«

»Reci mu, da je zame, pa bo vzel tudi dinarje.«

Anza jo je mahnil po grebenu med vinogradi. Vso pot je tekel, da bi se vrnil pred nočjo. S seboj je imel potno dovoljenje. »Če te bodo financerji vprašali, kam si namenjen, jim povej, da boš pogledal v vinograd,« mu je svetloval Vinko.

(Dalje prihodnjič)

Življenje za življenje

LAWRENCE BLOTCHER

Most Pont des Arts v Parizu je zaradi nizke ograje privlačen za vse tiste, ki bi radi poiskali pozabo v Seini. Skoraj ne mine teden, da se ne bi kaka obupana človeška duša pognala z njega v večnost. To so običajno razdvojeni, zlomljeni ljudje ali histerične ženske.

Dickson ni bil ne histeričen, ne razdvojen. Bil je čeden, odlično obleden mladenič. Prsti, s katerimi je držal cigareto, so bili lepo negovani.

Kljub odlični zunanosti pa je temnopolti človek, ki je stal na začetku mostu, vedel, da se hoče Dickson ubiti. Morda so ga izdajala ramena, ki so bila kljub dobro krojeni obleki videti nekam preveč pobešana.

Ko je prispel na sredino mostu, je Dickson odvrnil cigareto in se naslonil s komolci na ograjo. Čez nekaj časa je vzdignil glavo, da bi se poslovil od tega sveta, nato pa je malce počenil, da bi dobil zalet za skok v smrt. Vendar se ni pognal z mostu. Zmotil ga je pisk sirene točno pod njim. Neka ladja je pravkar priplula izpod mostu in iz njenih dimnikov se je močno kadilo k njemu navzgor.

Temnopoliti človek se mu je začel približevati, končno se je spustil v lek in se ustavil tik ob njem. Zgrabil ga je za ramena.

„Monsieur, tega ne smete...“ Dickson ga je besno pogledal. „Pustite me, kakšno pravico imate...“

„Vso pravico, gospod...“ Človek je v hipu pričel govoriti angleško. „Že dnevne čakam na vas. Pojdite z menoj.“

„Prepovedujem vam vmešavati se v moje privatno življenje.“

„Tega niti ne nameravam, sir. Vse kar zahtevam od vas je, da preložite svojo smrt za deset, petnajst minut. Želim samo to, da bi vaša smrt nekomu koristila. Ali ste za to?“

Dickson ni odgovoril, samo stisnil je obe pesti. Tujec je opazil njegov bes in je naglo nadaljeval:

„Prav. Če me nečete poslušati, bom poklical policaj!“

„Nehajte!“ je vzkliknil Dickson. „Kaj vendar hočete od mene?“

Tujec je ustavil taksi, ki je pripehnil mimo, potisnil Dicksona vanj in navorčil šoferju, naj jo odpelje do kavarn na nekam tju.

V zadnji sobi lokala je sedelo nekaj ljudi, ki so bili očitno tujci.

„Našel sem ga,“ je pozdravil temnopoliti človek enega izmed njih.

Miguel je ponudil Dicksonu roko. Iz njegovih oči sta sijali poštenost in odkritosrčnost. In še nekaj je opazil Dickson v njegovem pogledu: fanatizem.

Tudi ostali štirje pari oči so se obrnili vanj in v vseh je gorel enak ogenj. Za razliko od njihovih so bile njegove oči ugasle in prazne.

„Dobrodošli,“ ga je pozdravil Miguel. „Že ves teden dežuramo pri mostu, da bi našli človeka, ki si želi končati življenje. Je po sredi morda kakšna ženska?“

„Ali ni vseeno, zakaj sem se hotel vreči z mostu?“ je vprašal Dickson z utrujenim glasom. Ženska? V nje-

govem življenju je bilo preveč žensk. Tri ločene, legalne žene in brez števila drugih žensk.

„Ali morda denar?“

Ne, denar je bil Dicksonu zoprni. Imel ga je preveč in do njega je prišel mnogo prelahko. Stvari, ki bi jih lahko kupil z njim, ga niso več zanimale. Vse življenje je igral, dokler ga ni življenje izdalo. Želje so usahnile, čustva ugasnila. Potovati bi bilo bedasto. Povsod enaki obrazi, v Kalkuti ali v Chicagu. In povsod enake pijače in enaki glavoboli vsako jutro. Življenje mu je postalo odvečno.

„Poslušajte,“ je dejal, „če mislite, da me boste odvrnili od tega, kar sem sklenil narediti...“

„Prosim vas,“ mu je vpadel v besedo Miguel. „Takoj bom prešel k stvari, da vam bo jasno, zakaj gre. Mi vsi, kar nas je tu, smo emigranti, borci za svobodo. Naša ljubljen domovina ječ pod tiranovim škornjem in predno ga ne spravimo s sveta, ne moremo pričeti z borbo. Zaradi tega smo iskali človeka, za katerega življenje nima nobene cene več. Potrebujemo vas, da ubijete tirana.“

V Dicksonovih mrtvih očeh se je utrl kanček radovednosti.

Od vhoda v trgovino so vodile tri stopnice navzdol v ozko, hodniku podobno prodajalno s polnimi policami knjig. Na drugem koncu trgovine je bila majhna pisarna, v kateri je delal pri luči namizne svetilke debel bled človek. Ko je zazvonil zvonček na vratih trgovine, je skozi debela stekla naočnikov pogledal proti vodu.

Mož visoke rasti s kratkimi belimi brki je neodločno obstal ob mizi.

Debeluh za pisalo mizo se je zopet posvetil verskemu tedniku, ki ga je razprostrl pred seboj, še enkrat pregledal osmrtnice, vzela beležnico in si nekaj zapisal. Nato je pogledal proti trgovini in opazil, da se je tujec medtem približal pisarni.

„S čim vam lahko postrežem, sir?“ je vprašal in odrinil časopis.

Tujec ga je pozorno motril. „Ali bi lahko govoril z lastnikom Jorethom?“ je vprašal.

„To sem jaz.“

„Ime mi je Ingalls — polkovnik Ingalls.“

„Me veseli, gospod polkovnik. S čim bi vam...“

„Ali vam moje ime ničesar ne pove?“

Joreth si je snel naočnike in se pozorno zagledal v polkovnika. „Žal mi je, toda ne spominjam se. Ingalls? Tega imena ne poznam.“

Polkovnik je stisnil svojo palico pod pazduho, potegnil iz žepa neki ovitek, vzela iz njega polo papirja, jo razgrnil in vrgel na mizo. „Morda vam bom s tem osvežil spomin,“ je rekel.

Mr. Joreth se je popraskal po nosu, motril polkovnika z ocenjujočim pogledom pa si zopet nataknil naočnike. „A tako, račun,“ je dejal. „Veste...“ večkrat dobivam pismena naročila strank, ki jih ne poznam. „Gospodu pastoru dr. Godfreyu Ingallsu, cerkvena občina St. John“, o, da, da...“

„Pokojni dr. Ingalls je bil moj brat. Račun ste poslali verjetno po pomoti. Moj brat prav gotovo ni nikoli na-

„Ali se morda sami bojite,“ je vprašal Miguela s komaj opaznim nasmeškom. „Se morda bojite umreti za lastno idejo?“

„Ne, ne bojimo se,“ je vzkliknil Miguel strastno. „Nihče od nas se ne boji smrti, toda mi moramo živeti. Če ni organizacije, ki bi začela z borbo in izkoristila zmedo, ki bo nastala po tiranovi smrti, potem je tudi atentat brez smisla in koristi. Mi tvorimo jedro organizacije.“

„Ne, tega ne morem narediti,“ je dejal Dickson. „Samo zaradi pešice tujcev.“

„Saj ne boste pomagali le nam. Pomagali boste vsemu človeštvu; milijonom zatiranih, ki se danes boje govoriti in le šepetati.“

Miguel se je nagnil tesno k njemu. V njegovih očeh je zagorelo še svetleje. Mrtva tišina je vladala v sobi, ko je govoril o zatiranem ljudstvu, o stotinah ubitih in zaprtih ljudi v temnicah.

Dickson je poslušal Miguela z vse večjim zanimanjem. Obup ga je začel po malem zapuščati in njegove oči so postajale z vsako minuto živahnije. Ob treh zjutraj je stopil v sobo natakar: „Zapiramo, gospoda!“

Tedaj je Dickson skočil s stola in zgrabil Miguela za roko. „Zmagali ste,“ je skoraj zakričal. „Prepričali ste me.“

Miguel je vzel v roko revolver. „Brat,“ je dejal. „Naš narod te nikdar ne bo pozabil. Še nerodene generacije te bodo slavile. Rolando te bo odpeljal na postajo in ti poiskal prostor v jutranjem vlaku.“

Dickson je pogledal Rolanda, nato Miguela. „Ne, tega ne morem. Za vašo idejo sem se tako navdušil, da me je povsem minila želja po smrti. Tudi jaz hočem živeti in delati zanj.“

Naslednjo noč je bil Dickson spet pri mostu Pont des Arts. S temnopolnim človekom je stražaril na začetku mostu in čakal na samomorilca, ki bi bil pripravljen ubiti diktatorja v Miguelovi domovini.

Anekdote

Ko je bil Gounod štirideset let star, ga je vprašal neki prijatelj: »Kakšne starosti pa je Faust v prvem dejanju?«

»No, v normalnih starčevskih letih,« je odvrnil Gounod, »šestdeset let.«

Dvajset let kasneje so mu ob novem študiranju iste opere postavili enako vprašanje.

»No, v normalnih starčevskih letih — osemdeset let.«

★

Na Gounodovih vratih je bil napis: »Kdor me obišče, mi izkaže čast. Kdor me ne obišče, mi pripravi zadovoljstvo.«

★

Neki čelist je igral Rossiniju. Po desetih letih je čelist pripovedoval:

»Mojster je bil ob mojem igranju tako prevzet, da me je sredi cantabila prekinil in me poljubil na čelo. In od tistega dne si nisem več umil obraza.«

★

»Kar je ljubezen za dušo,« je rekel Rossini, »to je apetit za telo. Zelodec je dirigent, ki dirigira velikemu orkestru naših strasti. Hrana, ljubezen, petje, prebava so štiri dejanja komične opere, ki se imenuje življenje.«

★

Govorili so o neki madame Grandval, katere kompozicije so bile tistokrat zelo v časteh. Neki sogovornik pa je vendarle podvomil v avtorstvo skladateljice.

»S tem je pri ženskah tako,« je menil Rossini, »kakor z otroki. Kdo je avtor, nikoli ne veš čisto zagotovo.«

★

Vprašali so Rossinija, katere so najpomembnejše lastnosti dobrega skladatelja.

»Predvsem,« je odvrnil, »nekaj nadarjenosti, če je le mogoče. Potem dobra radirka, da čimveč zradiraš. Kar si odstranil iz opere, ne more nihče več izžvižgati.«

★

Giuseppe Verdi je med svojim prvim bivanjem v Parizu obiskal Rossinija, ki ga je prisrčno sprejel. Pri slovesu je rekel Rossini:

»Za spomin na prvo srečanje z Rossinijem ti dajem — tri navete. Tole tukaj — in je pokazal na glavo — je za publiko, tole — in je pokazal na srce — je zate osebno. Vse drugo je pa za ženske.«

★

Ko so v Parizu diskutirali, kdo je večji pianist, Liszt ali njegov tekmelec Siegmund Thalberg, je rekel Heine:

»Chopin.«

Napačen naslov

James G. Cozzens

ročal ali bral knjig s tako vsebino. Samoumevno je, da takih knjig tudi nismo našli v njegovi zapuščini.

»Hm, da, razumem...« je dejal mr. Joreth. Pozorno je bral naslove knjig v računu in v zadregi pokajal. »Do neke mere je razumljivo, da. Toda dovolite, da pregledam svojo knjigo naročil...«

Privlekel je velik, razcefran snopič iz predala pisalne mize. »H... H... I,« je mrmral. »Ingalls, da pa vendarle...«

»Prihranite si trud,« je dejal polkovnik. »Razumljivo, da je to pomota. Zelo čudna pomota, se mi dozdeva. Priporočam vam, da v bodoče bolj pazite. Če se že sami toliko ponižujete, da prodajate take knjige, je to popolnoma vaša stvar, toda...«

Mr. Joreth se je naslonil nazaj in polkovniku večkrat pritril priklimal. »Da, gospod polkovnik. S polno pravico smete imeti svoje mnenje. Nikakor nočem soditi o okusu svojih strank. V tem primeru pa ni nobene dvoma. Naročilo sem odposlal 15. maja in je vsekakor moralo priti v roke naročniku. Kaj se je zgodilo pozneje, me ne briga. Na vaše obdolžitve bi si dovolil pripombo, da to vrsto literature moški berejo in hranijo v kaki tihi kamrici...« če hočete doumeti, kaj hočem s tem povedati. V naslednjih štirih mesecih sem pošiljal računske izvlečke, toda računa ni nihče poravnal. Nisem vedel — kot pravite — da je naročnik medtem umrl. V tem primeru seveda ne bi bil grozil s sodno izterjavo. Žal mi je, če...«

»Prekleti lopov!« je kričal polkovnik Ingalls. »Ali res vztrajate pri trditvi, da je dr. Ingalls kupoval take knjige? Potem vam moram povedati, da...«

»Samo trenutek, sir, dovolite,« ga je prekinil mr. Joreth, »ali ste tako zanesljivo prepričani o svoji stvari? Nobene besede ne rečem o kupcu, ničesar ne trdim — samo pravim, da sem take in take knjige res dobavil in imam pravico, da zanje prejmem tudi plačilo. Nisem bogat človek in če moji odjemalci računov nočejo poravnati, mi nič drugega ne preostane, kot da...«

»Kaj mi tu pripovedujete, vi nesramni...«

Mr. Joreth je pomirjevalno dvignil roke. »No, oprostite,« je ugovarjal, »zdi se mi, da zavzemate zelo neupravičeno in neprepričljivo stališče, gospod polkovnik! Konto pod tem imenom že dolgo vodim v svojih knjigah. Popolnoma razumem, kake neprijetnosti bi s tem povzročil svojim strankam, če bi račun o takih knjigah prišel v javnost. Seznam mojih zaupnih strank bi vas vsekakor presenetil.«

»Pokažite mi originalno naročilo mojega brata,« je mirno rekel polkovnik.

»Ne, to ni fair od vas,« je ostro odvrnil mr. Joreth. »Lahko si mislite, da sem ga uničil. Preudarite sami, kako nepreviden bi bil, če bi hranil dokaze, ki bi utegnili povzročiti neprijetnosti. Hranim pa kopijo računa. S tem sem zadostil zakonitim obveznostim. Ali morete razumeti moje stališče?«

»Popolnoma,« je dejal polkovnik Ingalls. »To je stališče lopova in tatu časti. V takih okoliščinah mi bo v veliko zadoščenje, če vas lahko svojo-ročno pretepem.«

V hipu, ko je polkovnik vzel palico v roko, je mr. Joreth skočil s stola in prijel za telefon na pisalni mizi. Naglo je poklical policijo in zavpil

v telefonsko slušalko: »Prosim, pošljite takoj letočo policijsko patruljo!« Nato je odprl miznico in vzel iz nje samokres. »Tako, gospod,« je dejal. »Zdaj se bova pogovarjala naprej. Dovolj dolgo ste me obkladali s svojimi nesramnostmi. Zdaj je mera polna. Do neke mere morem razumeti vašo jezo, čeprav ne opravičuje vašega vedenja. Če pa se takoj odstranite in mi obljubite, da boste poslali ček za poravnavo računa, bom sodil, da je zadeva urejena. Če pa vam je ljubše počakati na policijo...«

Polkovnik je krepko prijel palico. »Mislim, da bom raje počakal na policijo,« je izjavil presenetljivo mirno. »Poprej sem se nekoliko pre naglil. Če pomislim na seznam vaših tako imenovanih strank, ki bi me po vašem mnenju presenetili, je morda bolje, da se oziram tudi na druge vaše žrtve.« V naslednjem hipu je zažvižgala palica po zraku in kot blisk zadela zapestje mr. Joretha. Samokres je padel na tla. Polkovnik Ingalls ga je z nogo brnil daleč proč. »Račun take vrste bi pastorjevi sorodniki pač zelo neradi prepustili javnosti, kajne? Kadar berete v časopisu, da je kdo umrl — kaj vas ovira, da pošljete sorodnikom račun? V večini primerov ga plačajo in molčijo. To je vsekakor zelo bistroumen domislek, gospod!«

Mr. Joreth si je drgnil zapestje in se zvijal od bolečine. »Ne razumem niti besedice vašega čvekanja,« je stokal. »Kako si drznete!«

»Ali zares ne razumete?« ga je prekinil polkovnik. »V običajnih okoliščinah bi morda tudi sam ne razumel, toda tokrat ste se ujeli. Slučajno sem namreč povsem prepričan, da moj pokojni brat nikoli ni naročil pri vas nobenih knjig, da bi jih bral v 'tih kamrici'. V osmrtnici tega nismo omenili, toda pokojni dr. Ingalls je bil tako nesrečen, da je bil že 15 let popolnoma slep. Tako, gospod...« Kakor vidim, tudi že prihaja vozilo z letočo policijsko patruljo, ki ste jo malo prej poklicali!«

„Mali lastni dom se več“

Po dveh letih je v četrtek minulega tedna gradbena hranilnica „Wüstenrot“ odprla v Celovcu svojo drugo razstavo. Svoječasni razstavi „Dobri lastni dom“ je v celovškem Domu umetnikov zdaj sledila razstava „Mali dom se več“. Razstava bo odprta do 28. junija, vsak dan od 10. ure dopoldne do 20. ure zvečer.

Zanimiva razstava obsega 25 modelov in načrtov enostanovanjskih hiš, ki imajo med 60 in 100 kvadratnih metrov stanovanjskega prostora. Njihova ureditev in razdelitev sta taki, da je hiško mogoče pozneje — ko se družina poveča — vsak čas primerno povečati, ne da bi bilo treba zaradi tega na prvotni ureditvi stanovanja kaj spreminjati. Razstavo, ki bo iz Celovca prenesena še v druga večja avstrijska mesta in centre, si je doslej na Dunaju in v Grazu, od koder so jo pripeljali v Celovec, ogledalo 15.000 ljudi.

Gradbena hranilnica „Wüstenrot“, ki v Avstriji deluje že nad 40 let, se — odkar ima v Celovcu svojo poslovalnico — tudi na Koroškem uspešno uveljavlja. Do konca l. 1964 je tukaj financirala gradnjo 1870 lastnih domov, v letu 1965 se je to število povečalo za nadaljnjih 326, v prvem četrtletju tega leta pa za nadaljnjih 63 domov. Skupno je doslej na Koroškem financirala 2259 lastnih domov, na skrbi pa ima 8064 varčevalnih pogodb s skupno vsoto 1030 milijonov šilingov.

V državnem merilu upravlja blizu 120.000 gradbeno varčevalnih pogodb s pogodbeno vsoto 15 milijard šilingov. Varčevalne pogodbe pri „Wüstenrot“ največ sklepajo delavci, nameščenci in uradniki, ki so bili konec leta 1965 na skupnem številu pogodb udeleženi s 84 odstotki. Zelo se za gradnjo lastnega doma s pomočjo te zadruga zanima mladina v okviru mladinskega gradbenega varčevanja. Lani je na take pogodbe odpadlo skoraj 30 odstotkov vseh sklenjenih varčevalnih pogodb.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00
Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinjstvo — 11.10 Ljudske viže — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.00 Opoldanski zvonovi — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zale — 16.55 Kulturna poročila — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 25. 6.: 8.05 Domači vrt — 8.45 Domača književnost — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Aelia, žena Narika, roman — 15.30 Iz vseh dolin zvani — 16.30 Govorimo o znanstvenih knjigah — 17.00 Motorizirani angel, komedija — 18.00 Kulturni razgledi — 19.10 Odmev časa — 20.16 Poznam vas, pripovedka — 20.45 Dunajski slavnosti tedni.

Ponedeljek, 26. 6.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.05 Glasbeni sprehod — 11.00 Jutranji koncert v zelenem — 12.45 Ogledalo Mesnega gledališča — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Krížem po svetu, krížem skozi čas — 18.05 Samo veselje za glasbo — 19.00 Nedeljski šport — 20.10 Pridi k srečanju.

Ponedeljek, 27. 6.: 8.15 Pisana tančica, roman — 8.45 Ljudska glasba tujih dežel — 15.15 Komorna glasba starih mojstrov — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 18.45 Tisk in gospodarstvo — 18.35 Mladinska oddaja — 20.15 Sociološki pogledi na izbiro intelektualcev — 20.30 Za mesto in podeželje.

Torek, 28. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Pogorah odmeva — 15.45 Koroški pesništvo — 18.00 Koroška avto- in motorevija — 18.15 Iz prve roke — 18.35 Aktualna literarna oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Sistem Ribadier, veseloigra — 21.30 Pisane melodije.

Sreda, 29. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Zboravska glasba — 15.45 Rudolf Weilharter, mlad lirik — 17.00 Zlato rokodelstvo — 18.00 Aktualna reportaža — 18.15 Pomoč potrebuje vsak — 18.30 Znanstveni pogovori — 20.15 Saloma, drama.

Četrtek, 30. 6.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Vesela je na planini — 18.15 Koroška kulturna poročila — 18.20 Kmetijska oddaja — 18.35 Gospodarski komentar — 19.00 XY ve vse — 20.15 Žegnanje — 21.00 Nabiralnik za prilože — 21.10 Prepravimo in pripovedujemo o deželi Drave.

Petek, 1. 7.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Četri ure domače obiri — 18.00 Koroške pihalne godbe — 18.35 Kaj pravi industrija — 20.15 Seina — Danava — 20.45 Evergreens, lokal na Dunaju — 21.00 Glasbene šarade.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.30 Dobro jutro — 6.15 Z glasbo v dan — 6.40 Jutranja opazovanja — 6.50 Pestro mešano — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Objave iz Avstrije — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturna vesti — 17.15 Reporterji med papjo — 18.00 Glasbena oddaja s plošč — 19.20 Kaj slišimo danes zvečer — 21.55 Sportni komentar — 22.10 Pregled po svetu.

Sobota, 25. 6.: Glasba na tekočem traku — 8.20 Gospodarstvo za vsakogar — 9.30 Bodite popolnoma liho — 13.20 Odmev iz Avstrije — 13.55 Pet minut agrarne politike — 14.40 Tehnični razgledi — 16.00 Za delovno ženo — 17.50 Šport in glasba — 19.30 Velika šansa — 20.15 Avstrijska hitparada — 21.30 In svet gladije.

POHIŠTVO

za dom in za goste

Podjunska trgovska družba
bratje Rutar & Co.

Dobri vas - Eberndorf
A 9141 tel. [0-42-36] 281

Oglejte si našo razstavo tudi v prostorih hotela Rutar v Dobri vasi.

certina Primoža Ramovića — 12,40 Iz narodne zakladnice — 14,05 Spomini na koncerte madžarskih in sovjetskih umetnikov v Ljubljani — 14,35 Voščila — 15,30 Lajovic in Kogoj v zborih — 17,05 V svetu opemih melodij — 18,15 Signali — 20,00 Panorama zabavnih melodij — 21,03 Simfonični koncert orkestra Beograjske filharmonije.

Torek, 28. 6.: 8,05 Glasbena matineja — 9,00 Mali in veliki kapitan — 10,15 Odlomki iz opere „Madame Butterfly“ — 12,05 Srbska in bosenska glasba — 12,40 Vaški kvintet in ansambel „Veseli planšarji“ — 14,05 Iz priljubljenih koncertov in simfonij — 15,40 V terek na svidenje — 17,05 Chopinova popoldne — 18,15 Vrtilom glasbo zabavnih zvokov — 18,50 Na mednarodnih križpoljih — 20,00 Mali koncert zbora „France Prešeren“ iz Kranja — 20,20 Nedeljsko kosilo, radijska igra — 21,30 Pesem godal.

Sreda, 29. 6.: 8,05 Glasbena matineja — 9,15 Kaj so se naučili otroci med letom — 10,15 Sapraniška Ondina Olta in baritonist Anton Prus — 10,45 Človek in zdravje — 12,05 Mali opoldanski koncert — 12,40 Srbske in dalmatinske narodne pesmi — 14,35 Voščila — 15,30 Pihalne godbe — 17,05 Obisk pri Antoninu Dvoraku — 18,15 Iz naših študij — 18,50 Naš razgovor — 20,00 Klavir v ritmu — 20,10 Porgy in Bess, opera.

Četrtek, 30. 6.: 8,05 Glasbena matineja — 9,00 Veliki in mali kapitan — 9,45 Glasbena pravljica — 10,15 Slovenski operni pevci — 12,05 Habanera in valčki — 12,40 Čez hrib in dol — 14,05 Orkester RTV Ljubljana igra Beethovenova, Mahlerjeva in Bartokova dela — 15,40 Literarni sprehod — 17,05 Turistična oddaja — 18,15 Paleta opernih melodij — 20,00 Četrtek večer domačih pesmi in naprevov — 21,00 Večer umetniške besede.

Petek, 1. 7.: 8,05 Opera matineja — 9,00 Pionirski tednik — 10,15 Domače viže, domači ansambli — 12,05 Iz Korskavih oper — 12,40 Koroške narodne pesmi — 14,05 Koncert lahke glasbe — 15,30 Od vasi do vasi — 15,45 V svetu znanosti — 17,05 Petkov simfonični koncert — 18,50 Kulturni globus — 20,00 Inozemski pevski zbori — 21,15 Oddaja o morju in pomorščakih.

RADIO TRST

Sobota, 25. 6.: 12,00 Kulturni odmevi — 15,00 Glasbena oddaja za mladino — 16,00 Volan — 17,30 Širimo obzorja — 19,15 Družinski obzorik — 20,35 Teden v Italiji — 21,00 Deseti brat.

Nedelja, 26. 6.: 8,30 Kmetijska oddaja — 11,15 Oddaja za najmlajše — 13,00 Odmevi tedna v naši deželi — 15,30 Erazem Predjamski — 18,30 Iz pesniških gojev — 20,30 Iz slovenske folklorne.

Ponedeljek, 27. 6.: 12,15 Liki iz naše preteklosti — 13,10 Znanje melodije — 18,00 Ne vse, toda o vsem — 19,15 Poglavja iz zgodovine slovenske književnosti — 21,00 La Boheme, lirčna opera.

Torek, 28. 6.: 12,00 Iz slovenske folklorne — 17,20 Italijanščina po radiu — 18,30 Koncertisti naše dežele — 19,00 Plošče za vas — 21,00 Pregled slovenske dramatike.

Sreda, 29. 6.: 9,50 Praznična matineja — 12,15 Pomenek s poslušalkami — 13,30 Glasba iz filmov in revij — 18,00 Ne vse, toda o vsem — 19,30 Zbor Slovenske filharmonije — 21,00 Simfonični koncert.

Četrtek, 30. 6.: 12,00 Deseti brat — 17,20 Italijanščina po radiu — 19,05 Pisani balončki — 20,55 Z italijanskih festivalov popevk — 21,00 Dama s kamelijami — 22,40 Slovenski solisti.

Petek, 1. 7.: 12,15 Pomenek s poslušalkami — 13,30 Glasbena potovanja — 18,00 Ne vse, toda o vsem — 18,30 Nove plošče — 19,00 Zbori Furlanije-Juljske krajine — 19,15 Umetnostne galerije v Italiji — 20,35 Gospodarstvo in delo — 21,00 Koncert operne glasbe.

Jüngerer, verlässliches Mädchen für
Alles (auch Anfängerin) für moder-
nen, gepflegten Villenhaushalt ge-
sucht. Gute Bezahlung, geregelte
Freizeit, schönes Zimmer (Kalt- u.
Warmfließwasser). Anfragen an
Grübl, Wien 19, Keyworthgasse 2.
Telefon: 47 02 72 (52 49 81).

TELEVIZIJA

Sobota, 25. 6.: 17,03 Mala šivalnica — 17,30 Cvetlični zdravnik — 18,00 Kakor so videli drugi — 18,35 Kaj vidimo novega — 19,30 Čas v sliki — 20,00 Tribuna, kabaletistični mozaik — 21,30 Sedem dni časovnih dogajanj.

Nedelja, 26. 6.: 15,30 Mednarodni plavalni miting v Wolfbergu — 17,03 Villervale v Južnem morju — 17,30 Svet mladine — 18,00 Kaj lahko postanem — 18,35 Za družino — 19,00 Družina Leimer — 19,30 Aktualni šport — 20,20 Dobra zemlja — 22,55 Tour de France.

Ponedeljek, 27. 6.: 18,35 Tečaj francoščine — 19,00 Pustolovščine pod vodo — 19,30 Čas v sliki — 20,05 Možje in sile — 20,55 Stalna jeza s Harryjem.

Torek, 28. 6.: 18,35 Tečaj angleščine — 19,00 Nemščina za domačine — 19,30 Čas v sliki — 20,00 Hotel Victoria, zabavna oddaja — 21,35 Inozemski odmevi — 22,25 Največje boksarske borbe stoletja.

Sreda, 29. 6.: 11,03 Mesto iluzij — 17,03 Mala vada o risanju — 18,35 Tečaj francoščine — 18,55 Podobe iz Avstrije — 19,30 Čas v sliki — 20,00 Svet pripada ženski, komedija.

Četrtek, 30. 6.: 11,03 Za kulisami živalskega vrta v Schönbrunn — 12,00 Boj mokri smrti — 18,35 Tečaj angleščine — 18,55 Športni kaleidoskop — 19,30 Čas v sliki — 20,15 Darovana leta, televizijska igra — 22,05 Z očmi naših otrok.

Petek, 1. 7.: 11,03 Velike Družine — 19,03 Televizijska kuhinja — 19,30 Čas v sliki — 21,00 Mademoiselle Löwenzorn, televizijska igra.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gossmelergasse 10, telefon: 56-24. — Tiska Založništva in tiskarske družbe z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Konzumne zadruga se združujejo

Kakor smo že poročali, so konzumne zadruga v Celovcu, Beljaku in Spittalu stopile v pogajanja glede združitve v eno samo zadrugo. Združitve teh koroških konzumnih zadrug je predvidena v zvezi s proslavo 100-letnice ustanovitve prve konzumne zadruga na Koroškem, ki je bila ustanovljena leta 1866 v Bleibergu.

Stremljenje koroških konzumnih zadrug po združitvi v deželno konzumno zadrugo ni osamljeno. Na podobno pot sta stopili tudi konzumni organizaciji na Predarlskem. Tamkajšnja konzumna zadruga v Dornbirnu in konzumno društvo Hohenems sta pred kratkim na svojih izrednih občnih zborih sklenili spojitve. Že pred tem pa je od lanske jeseni konzumna zadruga Dornbirn vodila vse posle konzumnega društva Hohenems.

Združevanje je v današnjih in v razvijajočih se gospodarskih pogojih tako rekoč neodločljiva potreba vsakega gospodarskega uveljavljanja. Zadrugništvo sili na to pot vedno večja koncentracija kapitala, ki jo iz leta v leto bolj opažamo v industriji in v trgovini. Če hočejo biti zadruga te koncentracije še konkurenčne, morajo v prid svojih članov same svoje blago nabavljati na svetovnem trgu ter prevzeti tudi njegovo predelavo in ne samo njegovo razdeljevanje.

Priporočamo vam!

— Vsaka knjiga samo 3 šilinge

Dositej Obradović: **IZBRANE STRANI**, 136 str. br.

Jenke-Hassl: **IZUM**, 152 str. br.

ŠTIRI ZGODBE (Slov. večernice), 96. str. br.

Janez Plešnjak: **LOVRAČ**, 104 str. br. Zofka Kvedrova: **VLADKA IN MITKA**, 112 str. br.

Marij Avčin: **NAŠ NAJMLAJŠI**, 32. str. ilustr. br.

Marij Avčin: **NAŠ OTROČEK**, 44 str. ilustr. br.

Marij Avčin: **NAŠ ŠOLAR**, 56 str. ilustr. br.

Radovan Zogović: **NJEGOŠEVA PESNITEV** o borbi in svobodi, 48 str. br. Vjenčeslav Novak: **SOCIALNE PODOBE**, 156 str. br.

— Vsaka knjiga samo 4 šilinge

Janko Jesensky: **DEMOKRATI**, 192 str. br. Aleko Konstantinov: **BAJ GANJO**, 160 str. ilustr. br.

Jean Giono: **HRIB**, 176 str. br.

Dušan Radić: **VAS**, 200 str. br.

France Bevk: **ČRNI BRATJE**, 88 str. ilustr. br.

Josip Ribičič: **UDARNIKI**, 48 str. ilustr. br. Gustav Strniša: **HARMONIKAR BINČEK**, 88 str. ilustr. pl.

Ijlin-Segal: **KAKO JE ČLOVEK POSTAL VELIKAN**, 240 str. ilustr. br. Dimitar Vlahov: **MAKEDONIJA**, 224 str. ilustr. br.

Sonja Sever: **ZVESTI TOVARIŠI**, 160 str. ilustr. br.

Cvetko Golar: **SRP IN KLAS**, 56 str. ilustr. ppl.

— Vsaka knjiga samo 5 šilingov

Miško Kranjec: **MACESNI NAD DOLINO**, 152 str. br.

Josip Stritar: **KRITIČNI SPISI**, 160 str. br. Branko Čopić: **DOŽIVLJAJI NIKOLETINE BURSAČA**, 116 str. ilustr. br.

Ivan Ribič: **STOPINJE V SNegu**, 160 str. br.

Agatha Christie: **OTOŽNA CIPRESA**, 64 str. br.

POŽGANA RADOVNA in druge zgodbe, 144 str. br.

Edgar Wallace: **MOŽ S TUJIM IMENOM**, 64 str. br.

Ivo Zorman: **IZ OBROČA**, 112 str. ilustr. br.

Georges Simenon: **MAIGRETOV REVOLVER**, 64 str. br.

Tone Seliškar: **BRATOVŠČINA SINJEGA GALEBA**, 112 str. ilustr. br.

Fred Marlens: **PODNAJEMNIK V KRSTI**, 64 str. br.

Honore de Balzac: **EL VERDUGO**, 112 str. br.

V BOJU ZA SVOBODO, 176 str. br.

KNJIGARNA

„Naša knjiga“
CELOVEC — WULFENGASSE